
LUONTO-LIITON JÄRJESTÖAKTIIVIEN KARTOITUS

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö
Kestävän kehityksen koulutusohjelma
Forssa, 11.6.2012

Santeri Salminen

FORSSAN TOIMIPISTE

Kestävän kehityksen koulutusohjelma

Tekijä	Santeri Salminen	Vuosi 2012
Työn nimi	Luonto-Liiton järjestöaktiivien kartoitus	

TIIVISTELMÄ

Tämä opinnäytetyö tehtiin toimeksiantona Luonto-Liitolle. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millaisen joukon Luonto-Liiton aktiivijäsenet muodostavat. Tiedot kerättiin aktiivijäsenille suunnatun kyselytutkimuksen avulla ja tuloksia analysoimalla selvitettiin, mikä aktiivijäseniä motivoi osallistumaan järjestötoimintaan, millaisena he toiminnan kokevat ja miten toimintaa voitaisiin muuttaa parempaan suuntaan.

Tutkimus suoritettiin sähköpostitse aktiivijäsenille lähetettynä kyselynä. Vastausprosentiksi nousi 49 prosenttia tavoitellusta 150 aktiivijäsenen ryhmästä. Luonto-Liiton aktiivijäsenet olivat pääsääntöisesti 20–30-vuotiaita, pääosin Etelä-Suomessa asuvia opiskelijoita tai työssäkäyjiä. Monet olivat korkeakoulutettuja ja kuuluivat myös muihin ympäristöjärjestöihin. Valtaosa oli tullut Luonto-Liiton toimintaan mukaan 2000-luvulla ja miltei kaikki olivat mukana, koska kokivat toiminnan omien arvojensa mukaiseksi.

Luonto-Liiton aktiivijäsenet olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä järjestön toimintaan. He olivat yhtä mieltä siitä, että järjestön kannattaa edelleen toimia päätoimialueidensa eli ympäristöpoliittisen vaikuttamisen, ympäristökasvatuksen ja luonnonharrastuksen puolestapuhujana. Aktiivijäsenet halusivat osallistua nykyistä aktiivisemmin kurssi- ja leiritoimintaan ja heidän mielestään järjestön sisäistä viestintää pitäisi parantaa. Lisäksi Luonto-Liiton tulisi tulevaisuudessa helpottaa järjestön toimintaan mukaan tuloa erityisesti syrjäisimmillä paikkakunnilla.

Avainsanat Luonto-Liitto, ympäristöjärjestöt, järjestöaktiivit

Sivut 29 s. + liitteet 5 s.

FORSSA

Degree Programme in Sustainable Development

Author

Santeri Salminen

Year 2012

Subject of Bachelor's thesis

Surveying the Active Members of Nature League

ABSTRACT

This Bachelor's thesis was commissioned by The Finnish Nature League. The purpose of the thesis was to find out what kind of a group the active members of the organization form. The information in the thesis was gathered by a query that was sent to the active members of the organization. After the information was gathered it was analyzed to find out what motivates the members to take part in the organization, how they feel about taking part in the Nature League and how the organization work could be improved.

The query was done by an e-mail. The response rate was 49 percent of the estimate of 150 active members. The active members were 20-30-years old and mainly lived in Southern Finland. Most of them were either students or employees. Many were highly educated and also members of other environmental organizations. A high number of them had joined the Nature League in 21st century and almost all active members had joined because they felt that Nature League work had similar values to their own.

Active members were mostly pleased with Nature League activity. They felt that the organization should continue its work with its core domain that includes promoting environmental policy, environmental education and outdoor activities. Active members would like to participate more in nature courses and camps and they felt that communication within the organization should run smoother. They also stated that the Nature League should make it easier for new members to join the organization especially in the areas outside the big cities.

Keywords Nature League, environmental organizations, active members

Pages 29 p. + appendices 5 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	LUONNONHARRASTUS.....	2
3	SOSIAALINEN OSALLISTUMINEN.....	2
3.1	Identiteetin kehitys.....	3
3.2	Kansalaistoiminnan muodot.....	3
4	YMPÄRISTÖJÄRJESTÖTOIMINTA SUOMESSA.....	4
4.1	Luonto-Liitto.....	5
4.2	Luonto-Liiton toiminta tällä hetkellä.....	6
4.3	Luonto-Liiton organisaatiotasot.....	7
5	TUTKIMUKSEN RAJAUS.....	7
5.1	Tutkimusstrategia.....	8
5.2	Otanta.....	8
5.3	Kyselyn valmistelu.....	9
5.4	Kyselyn lähettäminen.....	9
6	KYSELYN TULOKSET.....	9
6.1	Perustiedot.....	10
6.1.1	Sukupuoli.....	10
6.1.2	Ikä.....	10
6.1.3	Asuinkunta.....	11
6.1.4	Koulutus.....	11
6.1.5	Olen tällä hetkellä.....	12
6.1.6	Kuulun seuraaviin järjestöihin.....	12
6.2	Luonto-Liitossa toimiminen.....	13
6.2.1	Mukaantulo Luonto-Liiton toimintaan.....	13
6.2.2	Luonto-Liitossa vaikuttaminen.....	14
6.2.3	Tutuimmat Luonto-Liiton järjestöt.....	14
6.2.4	Luonto-Liittoon liittyminen.....	14
6.2.5	Aktiiveja kiinnostava toiminta.....	15
6.2.6	Toimintaa osallistuminen jatkossa.....	16
6.2.7	Haasteet osallistumiselle.....	16
6.2.8	Seurattava viestintäkanava.....	17
6.2.9	Paras viestintäkanava.....	18
6.3	Väittämät.....	18
6.3.1	Tyytyväisyys Luonto-Liiton toimintaan.....	19
6.3.2	Luonto-Liiton toimintaan vaikuttaminen.....	19
6.3.3	Luonto-Liitossa toimimisen helppous.....	20
6.3.4	Järjestörakenteen joustavuus.....	21
6.3.5	Tapahtumatoiminnan riittävyys.....	22

6.4	Avoimet kysymykset.....	22
6.4.1	Luonto-Liiton ajamat asiat tulevaisuudessa	22
6.4.2	Luonto-Liiton kehittäminen.....	23
7	POHDINTA.....	23
7.1	Keskimääräinen aktiivijäsen	23
7.2	Kehittämissuhteet	24
7.3	Kyselyn onnistuminen.....	26
7.4	Opinnäytetyöprosessi	27
	LÄHTEET	28

Liite 1 KYSELYLOMAKE

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, millaisen toimijajoukon Luonto-Liiton aktiivijäsenet muodostavat, mikä sai heidät aikanaan liittymään järjestöön ja mikä pitää heidät edelleen toiminnassa mukana. Aktiivijäsenten antaman palautteen avulla on pyritty miettimään parannusehdotuksia Luonto-Liiton toimintaan.

Tutkimuskohde on alun perin Luonto-Liiton edustajan ehdottama ja sen tarkoituksena on tuottaa uutta tietoa aktiivijäsenistä ja heidän toiminnastaan. Aktiivijäseniä ei ole aikaisemmin tutkittu, joten järjestön näkökulmasta aihe on tärkeä. Tutkimuskohteen valitsin useista Luonto-Liiton edustajan ehdottamista aiheista kiinnostavuutensa takia. Tutkimuskohteet, aktiivijäsenet, valitsi omilla kriteereillään Luonto-Liiton edustaja. Tutkimukseen tarvittavat tiedot päätettiin kerätä aktiivijäsenille suunnatun kyselytutkimuksen avulla.

Kyselyssä aktiivijäseniltä tiedusteltiin heidän mielipiteitään Luonto-Liiton toiminnasta ja toiminnan tulevasta suunnasta. Tavoitteena oli muun muassa selvittää millaisia aktiivijäsenet ovat, mihin osa-alueisiin liiton toiminnassa aktiivit ovat olleet tyytyväisiä ja mitä kannattaisi edelleen kehittää.

Luonto-Liitto ry:n puolesta työni toimeksiantajana on toiminut järjestön Hämeen piirin hallituksen puheenjohtaja Kalle Ristikartano. Hämeen ammattikorkeakoulun puolesta opinnäytetyöni ohjaavana opettajana on toiminut Merja Hämes. Työn osapuolten välille on solmittu opinnäytetyösopimus.

Olen seuraavissa luvuissa käsitellyt lyhyesti luonnonharrastusta sosiaalisena osallistumisena, sosiaalisen osallistumisen vaiheita sekä ympäristöjärjestötoiminnan vaikutusta luonnonharrastustoiminnan kehittymiseen Suomessa. Lisäksi olen tarkastellut Luonto-Liiton toiminnan muuttumista järjestön lähes 70-vuotisen historian aikana. Tämän lisäksi olen käsitellyt käyttämiäni tutkimusmenetelmiä, kyselystä saatuja tuloksia ja tulosten pohjalta tehtyjä kehittämissuhteita.

Opinnäytetyöhön kuuluvat omat oppimistavoitteeni liittyvät yhdistystoiminnan hahmottamiseen, kyselytutkimuksen tekoon ja tulosten analysointiin. Lisäksi tavoitteenani on soveltaa koulutuksessa oppimiani asioita käytännössä.

2 LUONNONHARRASTUS

Luonnonharrastus merkitsee eri ihmisille eri asioita. Luonnossa oleskelu tarjoaa useita erilaisia liikuntamahdollisuuksia kävelystä ja hiihdosta aina kilpaurheiluun asti. Luonnossa voi harrastaa kasvien keräilyä, sienestystä, marjastusta tai metsästystä. Luontoharrastukseen voivat kuulua niin rentoutuminen ja hiljentyminen metsässä, kuin vuodenaikojen vaihtumisen tarkkailu lähiympäristössä. Luonnonharrastusta voi olla myös kiinnostus kasveja, eläinlajeja tai luonnon monimuotoisuutta kohtaan. Harrastus voi kohdistua paikallisten ympäristöasioiden hoitoon tai maailmanlaajusten ongelmien ratkaisemiseen. Se pitää sisällään lukuisia erilaisia mahdollisuuksia, joista eri-ikäiset ja erilaisia kiinnostuksenkohteita omaavat ihmiset voivat valita omansa.

Luonnonharrastaminen ei kuitenkaan ole enää itsestäänselvyys. Ihmisten vapaa-ajasta kilpailevat useat eri asiat, eikä kaikille ole välttämättä päässyt muodostumaan henkilökohtaista luontosuhdetta. Sosiaalisina toimijoina meihin vaikuttavat kuitenkin huomattavan paljon muiden ihmisten tekemiset. Kun tunneperäisiä luontokokemuksia ja luontoa koskevaa tietoa alkaa kertyä, yleensä myös käytännön teot muuttuvat. Samalla kun yksittäisen ihmisen halu toimia luonnon puolesta herää, hän jakaa myös huolensa ympäristöä kohtaan omien sosiaalisten kontaktiensa kautta muille. (ks. Salonen 2010, 120.)

Ympäristökasvatus on keino, jonka avulla ympäristömyönteiset arvot ja ekologisen elämäntavan omaksuneita kansalaisia pyritään kasvattamaan. Kasvatus on pitkäaikainen prosessi ja kohdistuu yleensä lapsiin ja nuoriin. Ympäristökasvatuksen keinot juontavat juurensa kasvatustieteestä, ja se on painotukseltaan ympäristönsuojelullinen. (Salonen 2005, 204–206.)

3 SOSIAALINEN OSALLISTUMINEN

Sosiologia on tieteenala, joka on kiinnostunut ihmisen ja modernin yhteiskunnan tutkimisesta. Se tutkii esimerkiksi ihmisten välistä vuorovaikutusta ja yksilön suhdetta yhteisöihin. (Saaristo & Jokinen 2004, 10.) Ihminen on jo syntymästään lähtien useiden yhteisöjen jäsen, eikä koskaan ole erillään siitä yhteiskunnasta, johon on syntynyt. Ihmisen haasteena onkin se, miten ja millaisiin sosiaalisiin ryhmiin hän itse haluaa ja on kykenevä liittymään. Toisaalta sosiaalisiin verkostoihin kuulumisen mahdollistaa monia asioita, toisaalta taas verkostojen puuttuminen tai ohuus nähdään työttömyyttä ja syrjäytymistä edesauttavina tekijöinä. (Kolkka, Mantela, Holopainen, Louhela, Packalén & Kaisvuo 2009, 29–30.)

3.1 Identiteetin kehitys

Identiteetti määritellään yleensä käsittelemään sitä, kuka ihminen ajattelee olevansa, millaiseksi hän itsensä kokee, mihin hän uskoo ja mitä hän tekee. Näiden seikkojen lisäksi monet muutkin asiat vaikuttavat ihmisen identiteetin kehittymiseen. Etnisyys tai kansallisuus, koulutus, työ ja ystävät muokkaavat kaikki omalta osaltaan identiteettiä. (Saaristo & Jokinen 2004, 137.) Kaikkia identiteettejä yhdistää se, että ne ovat määräytyneet sosiaalisesti. Prosessit voivat olla virallisia, kuten kerho- ja yhdistystoimintaan osallistuminen, tai lähtöisin ystävyys- ja sukulaisuussuhteista. Identiteetit eivät kuitenkaan ole syntyneet omien ominaisuuksiemme seurauksena, vaan meidän ja toisten ihmisten välisten sosiaalisten prosessien kautta. (Burr 2004, 87.)

Demokratian toteutumisen kannalta on tärkeää, että nuorista kasvaa aktiivisia kansalaisia, jotka toimivat yhteiskunnallisten muutosprosessien käynnistäjinä. Tähän tarvitaan sekä historiallisten ja yhteiskunnallisten yhteyksien tajua, että kriittistä ajattelukykyä. Myös yhteistyö- ja organisointitaitojen opettelu on tärkeää samoin ajattelevien keräämiseksi yhteisen asian taakse. (Vesikansa 2002, 15–17.) Nuorten osallistuminen sosiaalisten liikkeiden toimintaan on kuitenkin vaikeasti ennakoitavissa. Nuoret ovat ikäryhmä, joka protestoi vallitsevia olosuhteita vastaan. Toisaalta nuoret eivät halua, että heidät nähdään yhteneväisenä joukkona. Erään osallistumisareenan nuorten toiminnalle tarjoavat erilaiset yhteiskunnalliset liikkeet ja kansalaisjärjestöt. Tällaisten yhteiskunnallisten liikkeiden toiminta on usein joustavaa, mikä mahdollistaa monipuolisen osallistujajoukon tulon liikkeisiin. (Lundbom 2002, 107.)

3.2 Kansalaistoiminnan muodot

Kansalaistoiminnan vaikutuskenttä on erittäin laaja-alainen. Kansalaistoiminnaksi voidaan lukea ainakin yksittäisen ihmisten toiminta kuten äänestäminen sekä kansalaisjärjestötoiminta ja laajojen yhteiskunnallisten liikkeiden toiminta. Toiminnan päämääränä voi olla useita erilaisia tavoitteita, ja yksittäisiä liikkeitä voidaan jaotella esimerkiksi poliittisiin ja kulttuurillisiin ryhmittymiin. (Kolkka ym. 2009, 78.) Järjestöjen ja yhteiskunnallisten liikkeiden toiminta on meillä vanhastaan pohjannut lähinnä paikallisen toiminnan piiriin. Nykyisin järjestöjen toiminta kuitenkin monesti ylittää paikallisuuden rajat järjestöjen kansainvälisen verkostoitumisen vuoksi. (Kolkka ym. 2009, 76.)

Nuorten kiinnostus poliittiseen vaikuttamiseen on ollut laskusuunnassa 1960-luvulla alkaneen poliittisen aktivismin laannuttua 1980-luvulla. Laskeva äänestysintona näkyy koko väestössä, mutta erityisesti nuorten äänestäjien keskuudessa. Nuoria pidetäänkin yhteiskunnallisesti entistä passiivisempina, sillä he kokevat itsensä poliittisesti vieraantuneiksi. (Nikkilä 2002, 64–65.) Myös kansalaistoiminta on ollut kovassa muutoksessa. Viime vuosikymmenten aikana ammattimaiseksi muuttunut järjestötyö ei kuitenkaan ole korvannut vapaaehtoisten työntekijöiden työpanoksen tarvetta. Vaikka rekisteröityjen yh-

distysten lukumäärällä laskettuna osallistuminen järjestötoimintaan on yhä vilkasta, vapaaehtoistoimintaan ei enää sitouduta entiseen tapaan. (Kolkka ym. 2009, 77–78.)

Yhteiskunnalliset liikkeet ovat kuitenkin tärkeässä asemassa globalisaation muuttaessa perinteisten kansallisvaltioiden asemaa. Valtiollisen päätöksenteon kaventuessa sääntely on osin siirtynyt ylikansallisille instituutioille, jotka valvovat kansainvälisiä sopimuksia. Yhteiskunnalliset liikkeet taas pyrkivät vaikuttamaan joko vastustamalla tai edistämällä sosiaalista muutosta. Esimerkiksi työväenliike syntyi ajamaan työläisten yhteiskunnallisia oikeuksia. Uusien yhteiskunnallisten liikkeiden keskeiset kysymykset eivät kuitenkaan välttämättä enää käsittele tulonjakoa, vaan vaikkapa sitä, minkälaisia vaikutuksia kuluttamisella on. Esimerkiksi ympäristöliike on nostanut toiminnallaan ympäristöongelmia keskustelunaiheiksi ja yhteiskunnallisen päätöksenteon kohteiksi. (Saaristo & Jokinen 2004, 218–220.)

Ympäristöliike on vaikuttanut toimintansa luonteesta johtuen heti kansainvälisesti. Esimerkiksi paikallisilla ympäristökonflikteilla on voinut olla kytkentänsä kansainvälisiin ongelmiin. (Saaristo & Jokinen 2004, 220). Forssan Koijärvellä sijaitsevan lintujärven kuivattamisen estäminen vuonna 1979 on nähty uuden, vihreän sukupolven esiintulona Suomessa. Suoran toiminnan käyttäminen luonnonsuojelun edistämiseksi oli uutta ja pian kävi ilmi, että Koijärveliikkeessä ei ollut kyse ainoastaan yksittäisen lintujärven suojelemisesta. Vihreälle liikkeelle tapaus oli eräänlainen toiminnan lähtölaukaus (Määttä 2006, 139–140), joka kulminoitui liikkeen muotoutuessa poliittiseksi puolueeksi, Vihreäksi Liitoksi, vuonna 1987 (Sohlstén 2007, 59).

4 YMPÄRISTÖJÄRJESTÖTOIMINTA SUOMESSA

Ympäristöjärjestötoiminnan alku Suomessa ajoittuu 1800-luvun lopulla voimistuneeseen kansallisen heräämisen aikaan. Charles Darwinin evoluutioteorian innoittama toiminta synnytti kouluihin luontokerhoja. Nämä ryhtyivät paikkaamaan luonnontieteiden opetuksessa olevia aukkoja. Aluksi kerhotoiminta oli ruotsinkielistä, mutta pian koulujen yhteyteen perustettiin myös suomenkielisiä luontokerhoja. (Heimonen & Kaaro 1999, 12–13.)

Suomen Luonnonsuojeluyhdistys perustettiin vuonna 1938. Sen toiminta oli tieteelliseltä pohjalta lähtevää, sillä suurelle osalle kansaa luonnonsuojelu oli tuolloin vielä tuntematonta ja uutta. Järjestön toiminta suuntautui aluksi luonnonsuojelualueiden suunnitteluun, mutta se järjesti myös luonnon virkistyskäyttöön tarkoitettuja retkiä. (Borg 2008, 130–133.) Vuonna 1969 Suomen Luonnonsuojeluyhdistys muuttui Suomen luonnonsuojeluliitoksi, kun joukko alueellisia yhdistyksiä liittyi siihen. Samalla uuden yhdistyksen toiminta kasvoi kattamaan lähes koko maan. (Poutanen 2008, 256.)

1960-luvun lopun ja 1970-luvun kansalaistoiminnan aktivoituminen näkyivät uusien järjestöjen muodostumisena ja toiminnan politisoitumisena. Myös Suomen luonnonsuojeluliiton toiminta muuttui läheiseksi yhteistyöksi valtion luonnonsuojeluvalvonnan kanssa, ja liiton ympäristönsuojelutyö ammattimaistui. (Borg 2008, 138–140.) Vuonna 1972 toimintansa Suomessa aloitti Maailman Luonnon Säätiön Suomen Rahasto, joka nykyisin tunnetaan nimellä WWF Suomi. Sen toiminta painottui erityisesti Itämeren suojeluun, joskin se hyödyntää paljon myös kansainvälistä verkostoaan ja rahoittaa nykyään suojeluhankkeita ympäri maailmaa. (Telkänranta 2008a, 288–289.)

WWF Suomen aloittaminen ennakoiki muiden kansainvälisten ympäristöjärjestöjen Suomeen tuloa. Kanadassa 1971 perustettu Greenpeace aloitti toimintansa Suomessa 1989. Sen toiminta painottuu täällä energiapolitiikkaan ja vanhoihin metsiin. Yhdessä WWF:n kanssa se on muuttanut maamme ympäristönsuojelua entistä kansainvälisempään suuntaan. (Borg 2008, 161–162.) Friends of the Earth on Greenpeacen ohella toinen kansainvälinen ympäristöjärjestö, joka aloitti maailmanlaajuisen toimintansa 1971. Suomeen järjestö rantautui Maan ystävät -nimisenä vuonna 1996. Maailmalla Greenpeacen tapaisena radikaaliksi profiloituneena järjestönä tunnettu Maan ystävät on Suomessa muotoutunut erityisesti kehitysmaakysymyksiä käsitteleväksi toimijaksi. (Telkänranta 2008b, 291.)

Myös suomalaisista ympäristöjärjestöistä voi kehittyä monikansallisia toimijoita. Vuonna 1995 perustettu Dodo - Tulevaisuuden elävä luonto toimii erityisesti opiskelijoiden ja nuorten kaupunkilaisten järjestönä. Näkökulmaltaan alun perinkin kansainvälisenä se on ollut mukana useissa globaaleissa ympäristönsuojelu- ja kehitystyöhankkeissa. Toisenlaisen tien on taas kulkenut Lintutieteellisten yhdistysten liitto, joka perustettiin vuonna 1973. Se liittyi kansainvälisen BirdLifen jäsenjärjestöksi 1992 ja muutti nimensä kolme vuotta myöhemmin BirdLife Suomeksi. Samalla sen toiminta muuttui aiempaa kansainvälisemmäksi ja suojelupainotteisemmaksi. (Telkänranta 2008b, 290–292.)

4.1 Luonto-Liitto

Vuonna 1943 perustettu Luonto-Liitto on alusta asti toiminut nuorten luontoharrastuksen puolestapuhujana. Järjestön alkuvuosina 1940-luvulla Luonto-Liiton tarkoituksena oli luonnontieteiden harrastuksen herättäminen ja kehittäminen oppikoulunuorison parissa. (Heimonen & Kaaro, 1999, 6.) Nykyään se keskittyy lasten ja nuorten ympäristöpoliittiseen vaikuttamiseen, luontoharrastukseen ja ympäristökasvatukseen. Järjestö julkaisee kahta jäsenlehteä, Sieppoa ja Nuorten Luontoa. (Luonto-Liitto – Muutos lähtee pienestä n.d.)

1950-luvun alussa Luonto-Liitto keskittyi toimimaan koulujen yhteyteen syntyneiden itsenäisten luontokerhojen yhteistyöjärjestönä. Vuosikymmenen puoliväliin tultaessa luontokerhoja oli jo miltei jokaisessa Suomen oppikou-

lussa. Samalla vuosikymmenellä suurten kesäleirien järjestäminen vakiintui järjestön keskeiseksi toiminnaksi. (Heimonen & Kaaro, 1999, 44–45.) 1960-luvulle tultaessa luonnonsuojelukysymykset nousivat entistä enemmän esille mediassa ja samalla Luonto-Liiton oli harkittava uudelleen toimintansa suuntaa. (Heimonen & Kaaro 1999, 80–81). Vuonna 1969 Luonto-Liitto oli mukana perustamassa jo aiemmin mainittua Suomen luonnonsuojeluliittoa. Samoihin aikoihin järjestötoiminnan yleinen linja muuttui ympäristönsuojelupainotteiseksi. (Heimonen & Kaaro 1999, 107–111.)

Suuri muutos järjestötoiminnalle oli Luonto-Liiton muuttuminen piiriorganisaatioksi 1970-luvulla maakunnallisten asemien vahvistamiseksi (Heimonen & Kaaro 1999, 118). Saman vuosikymmen lopulla luontoliittolaiset kansalaisaktivistit muodostivat merkittävän osan Kojjärvi-liikkeen alullepanijoista (Heimonen & Kaaro 1999, 150–151). 1980-luvulla järjestössä huomattiin peruskoulu-uudistuksen näivettäneen järjestölle alusta asti olennaisen koulujen luontokerhotoiminnan (Heimonen & Kaaro 1999, 158). Vuosikymmenen lopulla käytiin monia kamppailuja metsänsuojelun puolesta muun muassa Talaskankaalla, jonka hakkuiden vastustamiseen osallistui monia Luonto-liiton jäseniä. (Heimonen & Kaaro 1999, 188–190.) Yhdeksänkymmentäluvulle tultaessa kansalaisaktivismiin voimistui ympäristöliikkeiden myötätulessa. Luonto-Liittokin liputti voimakkaasti luonnonsuojelualueiden koskemattomuuden puolesta. (Heimonen & Kaaro 1999, 201.) Luontokerhotoiminnan loppahdettua uusia jäseniä toimintaan saatiin Luonto-Liiton lastenleirien osallistujista. Tärkeäksi tuloväyläksi jäsenille muodostui myös lapsille tarkoitettu Ympäristöetsivät-kampanja, jossa luontokerhotoimintaan liitettiin salapoliisikerhon ominaisuuksia. (Heimonen & Kaaro 1999, 216).

4.2 Luonto-Liiton toiminta tällä hetkellä

Luonto-Liitto on suomen suurimman ympäristöjärjestön, Suomen luonnonsuojeluliiton nuorisojärjestö, jonka painopiste on lasten ja nuorten omaehtoisessa järjestötoiminnassa. Se on yksi harvoista valtakunnallisesti levinneistä ympäristöön keskittyneistä kansalaisjärjestöistä. Järjestö on poliittisesti sitoutumaton, ja sen tavoitteena on yhteiskunta, jossa luontoa ja sen monimuotoisuutta arvostetaan. Sen toiminta on jakautunut kahdeksaan piirijärjestöön ja kahteen aluejärjestöön, ja sillä on noin 7 000 henkilöjäsentä. Luonto-Liiton järjestörakenteessa liittokokous valitsee liittovaltuuston, joka määrittelee toiminnan suunnan. Sen jälkeen valtuusto nimittää liittohallituksen ja hallituksen puheenjohtajan. (Luonto-Liitto – Muutos lähtee pienestä n.d.)

Luonto-Liitosta on vuosien varrella muovautunut entistä selkeämmin luonnonharrastus- ja suojelujärjestö, joka itsenäisenä toimijana ottaa kantaa moniin erilaisiin ympäristökysymyksiin. Lasten- ja nuortentoiminnan ohella järjestö toimii nykyisin ympäristöpoliittisena vaikuttajana erityisesti suurpetojen-, metsien- sekä Itämeren suojelun parissa. Lisäksi sen toiminta kattaa energia- ja ilmastokysymykset sekä kuluttamiseen, kulutuskriittisyyteen ja oi-

keudenmukaiseen kauppaan liittyvät kokonaisuudet. Järjestön toiminnan läh-
tökohtana onkin idea, että ottamalla osaa Luonto-Liiton toimintaan nuoret
saavat samalla valmiuksia myös muuhun yhteiskunnalliseen toimintaan.
(Luonto-Liitto – Muutos lähtee pienestä n.d.)

4.3 Luonto-Liiton organisaatiotasot

Luonto-Liiton toiminta voidaan jakaa neljään organisaatiotasoon: keskusjär-
jestö-, piiri-, aluejärjestö- sekä toimintajaosto- ja ryhmätasoon. Keskusjärjes-
tötasolla päätöksenteko tapahtuu hallituksessa ja valtuustossa. Jaostot taas
toimivat hallituksen apuna, ja koordinoivat järjestön valtakunnallista toimin-
taa. Tällä hetkellä toiminnassa on kahdeksan erilaista jaostoa. Osa jaostoista
on itsessään toimintaryhmiä, toiset toimivat toimintaryhmien hallituksina ja
osa toimintaryhmistä on vailla virallista asemaa järjestössä. (Luonto-Liitto
Toimintaryhmät ja jaostot n.d.)

Luonto-Liiton kahdeksasta paikallisryhmästä aktiivisesti toiminnassa olivat:
Hämeen-, Keski-Suomen-, Pohjanmaan-, Savo-Karjalan-, Varsinais-Suomen-
sekä Uudenmaan piirit. Kaakkois-Suomen piiri ei tutkimuksen teon aikana ol-
lut toiminnassa. Paikallisjärjestöjen lisäksi Turussa vaikutti Köntijönssi toi-
mintaryhmä, sekä Uudenmaan piiriin kuuluvat aluejärjestöt, Espoon Nuoret
Ympäristönsuojelijat ja Vantaan Luonnonystävät. (Luonto-Liiton paikallis-
toiminta n.d.)

Luonto-liiton jaostoista Ympäristökasvatusjaoston tehtäviin kuuluu lasten ja
nuorten toiminnan, eli kerhojen ja leirien organisointi. Luonnonharrastusjaos-
to puolestaan huolehtii retkitoiminnan järjestämisestä. Itämeriryhmä työsken-
telee vesistöjen suojelun paissa ja tekee kansainvälistä yhteistyötä venäläisten
ja virolasten järjestöjen kanssa. Susiryhmä taas ottaa kantaa suurpetokeskuste-
luun ja julkaisee Suden Aika -jäsenlehteä. Metsäryhmän toimintaan kuuluu
metsiensuojelun edistäminen, metsäalueiden kartoittaminen ja metsäopetuk-
sen järjestäminen. Kulutuskriittisen toimintaryhmän tehtävänä on koordinoida
vuosittaista ”Älä osta mitään -päivää” ja Ilmasto- ja Energiaryhmä kokoontuu
aina tarpeen vaatiessa vastustamaan esimerkiksi uraanin louhintaan tähtääviä
hankkeita. Viestintäjaoston toiminta ei ollut opinnäytetyön teon aikana aktii-
vinen. (Luonto-Liitto Toimintaryhmät ja jaostot n.d.)

5 TUTKIMUKSEN RAJAUS

Tutkimuksen rajauksesta päätettiin yhteistyössä Luonto-Liiton edustajien
kanssa. Tutkimusjoukoksi päätettiin valita Luonto-Liiton aktiivijäsenet, koska
he tuntevat järjestön toiminnan parhaiten ja osaavat vastata sen käytännön
toimintaa koskeviin kysymyksiin. Aktiivijäsenet ovat vapaaehtoistyöhön pe-

rustuvassa organisaatiossa merkittävä ryhmä. Aktiivijäsenillä tarkoitetaan tässä tapauksessa jäseniä, jotka ovat aktiivisesti mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa Luonto-Liiton järjestötoimintaa. Aktiivijäsenet toimivat järjestön useissa eri tehtävissä ja useilla eri organisaatiotasolla. He ovat siis usein mukana organisaation keskusjärjestö-, piiri- tai aluejärjestötason toiminnassa. Lisäksi he voivat toimia esimerkiksi kerhonvetäjinä, leirityön ohjaajina tai Luonto-Liiton lehtien avustajina. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että aktiivijäsenet edustuvat yleensä järjestön vartuneempia ikäryhmiä. Yhdistyslakiin asettaa toimijoille tiettyjä ikärajoituksia.

5.1 Tutkimusstrategia

Tutkimusstrategia-termillä kuvataan tutkimuksessa käytettyjen menetelmällisten ratkaisujen kokonaisuutta (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 128). Tämän tutkimuksen tarkoitus määräytyi lähinnä Luonto-Liiton tarpeista kartoittaa sen aktiivijäseniä ominaisuuksia ja jäsenten käsityksiä järjestön toiminnasta ja tulevaisuudesta. Tämä tutkimus on luonteeltaan survey-tutkimus, joka tarkoitukseltaan on lähinnä kartoittava ja kuvaileva. Koska tutkimuksessa ei ole varsinaista tutkimushypoteesia, se ei voi olla luonteeltaan selittävä, eikä ennustava. (Hirsjärvi ym. 2007, 130, 134–136.) Tutkimuksessa kerättiin aktiivijäsenistöstä kyselylomakkeella kvantitatiivista aineistoa, jonka tuloksia kuvaillaan määrällisillä taulukoilla, joita täydennetään tekstiosuuden prosenttiluvuilla. Kartoittava ja kuvaileva tutkimus voi olla strategialtaan sekä kvalitatiivista että kvantitatiivista, eivätkä nämä strategiat ole selkeästi erotettavissa toisistaan, vaan ne ovat toisiaan täydentäviä ja keskinäisessä riippuvuussuhteessa toisiinsa. Tämäkin tutkimus sisältää elementtejä molemmista. (ks. Hirsjärvi ym. 2007, 131–135).

5.2 Otanta

Aktiivijäsenten valinta eli otanta suoritettiin Luonto-Liiton toimesta. Varsinaista tieteellistä otantamenetelmää ei siis käytetty. Hämeen piirin hallituksen puheenjohtaja Kalle Ristikartano arvioi tutkimuksen suunnitteluvaiheessa Luonto-Liiton aktiivien määräksi noin 150 henkilöä. (Ristikartano, sähköpostiviesti 3.11.2011.) Aktiivijäsenten määrä on siis asiantuntija-arvio. Aktiivijäsenten oletettiin olevan parhaiten tavoitettavissa Luonto-Liiton omilta sähköpostilistoilta. Niiltä valittiin mukaan ”aktivisti”-, ”infolista”- ja ”LUP”-nimisten sähköpostilistojen vastaanottajat. ”Aktivisti” ja ”infolista” sisälsivät liiton eri organisaatiotasojen aktiivisten jäsenten sähköpostiosoitteet. ”LUP”-lista taas sisälsi liiton Uudenmaan piirin jäsenten sähköpostiosoitteet, jotka puuttuivat muiden piirijärjestöjen sähköpostitiedot sisältävältä ”infolistalta”. Vastauspyyntö kyselyyn lähetettiin siis edellä mainituilla sähköpostilistoilla oleville luontoliittolaisille. Koska osa liiton jäsenistä kuului useammalle kuin yhdelle sähköpostilistalle, listojen nimet yhdistettiin ja niiltä vähennettiin ylimääräiset osoitteet. Tämän jälkeen vastaanottajamääräksi saatiin 433 hen-

kilöä (Säynevirta, sähköpostiviesti 24.4.2012). Koska kyselyllä ei kuitenkaan tavoiteltu kaikkia sähköpostilistoilla olleita henkilöitä, vaan toiminnassa aktiivisesti mukana olevia jäseniä, perusjoukkona päädyttiin pitämään 150 henkilöä (n=150).

5.3 Kyselyn valmistelu

Tein tutkimuksen kysymykset ja vastausvaihtoehdot yhteistyössä Luonto-Liiton edustajien kanssa. Useat eri henkilöt kommentoivat kyselyä, ja muokkasivat kyselyä annetun palautteen mukaan. Kyselystä pyrittiin tekemään selkeä ja kohtalaisen laaja, mutta kuitenkin nopeasti vastattava. Kyselyyn saattoi vastata anonyymisti, ja mukana olevat avoimet kysymykset mahdollistivat pitkienkin vastauksien antamisen. Kun kysymyksiin ei enää tullut muutoksia, ne kirjattiin Webropol 2.0 -ohjelmaan, jonka avulla sähköisiä kyselyjä saattoi lähettää ja muokata.

5.4 Kyselyn lähettäminen

Kysely lähetettiin sähköpostitse Luonto-Liiton toimistolta saatesanojen kera. Lähetetyssä sähköpostissa oli saateen ja Luonto-Liiton pääsihteerin vastauskehotuksen lisäksi linkki Webropol-sivulle, jossa kyselyn saattoi täyttää. Kyselyn vastaamisajankohdaksi valittiin 14.2.–28.2.2012 eli tasan kaksi viikkoa. Viisi päivää ennen kyselyn sulkeutumista samalle vastaajajoukolle lähetettiin muistutus sähköpostilla uudella saateviestillä vastaajien lukumäärän kasvattamiseksi.

6 KYSELYN TULOKSET

Kyselyyn saatiin 74 vastausta. Perusjoukkona pidettävän 150 henkilön arvioidusta joukosta vastasi lähes puolet, joten vastausprosentiksi muodostui noin 49 prosenttia. Vastaajamäärää voidaan pitää varsin edustavana ja sen perusteella on ainakin teoreettisesti mahdollista tehdä koko perusjoukkoa koskevia johtopäätöksiä. Tietysti aktiivijäseniltä olisi voinut odottaa vieläkin korkeampaa vastausprosenttia.

Kyselylomake oli jaettu neljään alaotsikkoon. Sen rakenne oli seuraava:

- perustiedot: kysymykset 1-6
- Luonto-Liitossa toimiminen: kysymykset 7-15
- väittämät: kysymykset 16–25
- avoimet kysymykset: kysymykset 26–27.

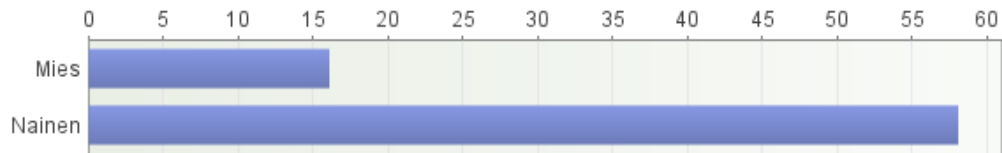
Kaikkiin kysymyksiin vastaaminen oli pakollista väittämien kommentointia ja avoimia kysymyksiä lukuun ottamatta. Pakollisten kysymysten vastauskenttiä oli käsitelty niin, että kaikkiin kenttiin oli vastattava, ennen kuin lomakkeen saattoi palauttaa. Seuraavassa kysymykset ja kerätyt tulokset käydään läpi samassa järjestyksessä kuin ne olivat lomakkeessakin.

6.1 Perustiedot

Kyselyn kuusi ensimmäistä kysymystä käsittelivät vastaajan perustietoja. Annetuista vastausvaihtoehdoista vastaaja saattoi valita vain yhden. Poikkeuksen muodostivat kysymykset ”Asuinkunta” johon vastaaja pyydettiin kirjoittamaan asuinkuntansa nimi, sekä ”Kuulun seuraaviin järjestöihin”, joka oli monivalintakysymys.

6.1.1 Sukupuoli

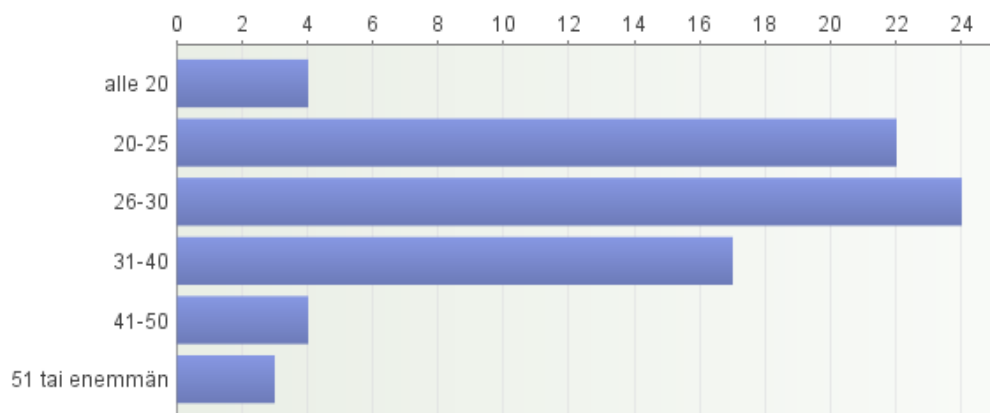
Kyselyn vastaajat jakautuivat sukupuolen perusteella hyvin epätasaisesti (Kuvio 1). Vastaajista suurin osa (78 %) oli naisia, kun taas miehiä aktiiveista oli vain 22 prosenttia.

Kuvio 1: Vastaajien sukupuolijakauma (kappaletta vastaajia)

6.1.2 Ikä

Kyselyn ikäjakauma muodostui huomattavasti sukupuolijakaumaa tasaisemmaksi (Kuvio 2). Kaikkiin ikäryhmiin kertyi vastaajia, mutta suurimpana ikäryhmänä esiin nousi 26–30-vuotiaiden ryhmä (32 %). Seuraavaksi suurimman ryhmän muodostivat 20–25-vuotiaat, jotka muodostivat 30 prosenttia vastaajista. Koska kyselyn valmisteluvaiheessa 20–30-vuotiaiden jäsenten osuuden arvioitiin olevan merkittävä, tämän ikäryhmän edustajat jaoteltiin kahteen pienempään, muiden ikäryhmien jaottelusta poikkeavaan luokkaan.

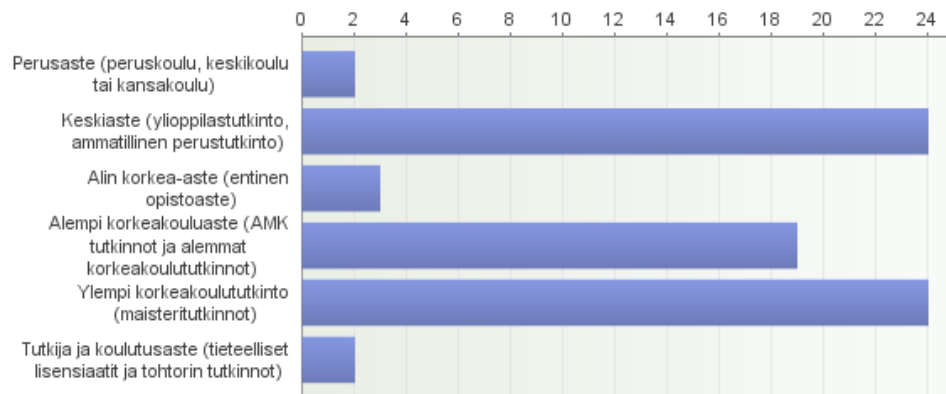
Kuvio 2: Vastaajien ikärakenne (kappaletta vastaajia)

6.1.3 Asuinkunta

Vastaajat asuivat yhteensä 19 eri kunnassa. Asuinkunnat keskittyivät maantieteellisesti enimmäkseen Etelä-Suomeen, joskin vastaajia asui myös etelän ulkopuolelta, kuten Vaasassa ja Oulussa, joissa molemmissa asui 7 prosenttia vastaajista. Etelä-Suomenkin sisällä vastaukset hajosivat ja useimmat kunnat keräsivät vain yksittäisiä mainintoja. Eniten vastaajia asui Helsingissä (35 %) ja Tampereella (14 %). Espoossa asui puolestaan 7 prosenttia, Turussa 5 prosenttia ja Vantaalla ja Kuopiossa molemmissa 3 prosenttia vastanneista. Yhden prosentin paikkakuntia olivat: Forssa, Hämeenlinna, Kangasala, Pori, Salo, Eurajoki, Pieksämäki, Pirkkala, Laukaa, Jyväskylä ja Ylöjärvi. Huomionarvoista on, että pääkaupunkiseudulla asui 45 prosenttia vastaajista.

6.1.4 Koulutus

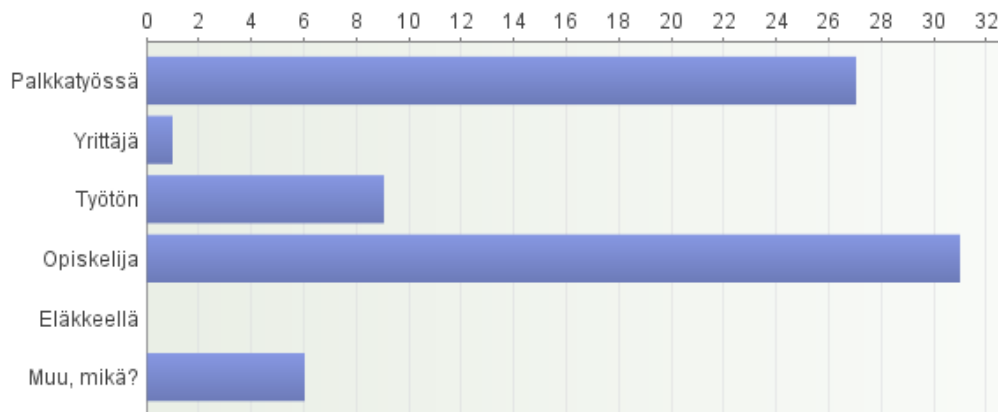
Koulutusta tiedusteltaessa vastaajia pyydettiin valitsemaan annetuista vaihtoehdoista vain yksi heidän koulutustaan parhaiten vastaava. Vastausten perusteella aktiivijäsenet olivat erittäin korkeasti koulutettuja (Kuvio 3). Alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon sekä lisensiaatti- ja tohtoritutkinnon suorittaneita oli yhteensä 61 prosenttia. Keskiasteen ja alimman korkea-asteen suorittaneita oli 36 prosenttia. Perusastetasoisia vastaajia oli vain 3 prosenttia.

Kuvio 3: Vastaajien koulutus (kappaletta vastaajia)

6.1.5 Olen tällä hetkellä

Kysymyksessä ”Olen tällä hetkellä...” haluttiin tietää mitä vastaajat tekevät (Kuvio 4). Kuten edelliseenkin kysymykseen, myös tähän saattoi valita vain yhden vastausvaihtoehdon. Suurimmaksi ryhmäksi muodostuivat opiskelijat (42 %). Palkkatyössä kävi 36 prosenttia vastaajista, mutta ainoastaan yksi toimi yrittäjänä. Eläkkeellä vastaajista ei ollut kukaan. ”Muu, mikä?” -vaihtoehdon valitsi kuusi vastaajaa. Heidän joukossaan oli yksi perhehoitaja, yksi äitiysvapaalla oleva, sekä yksi freelancer ja kaksi osa-aikatyössä olevaa.

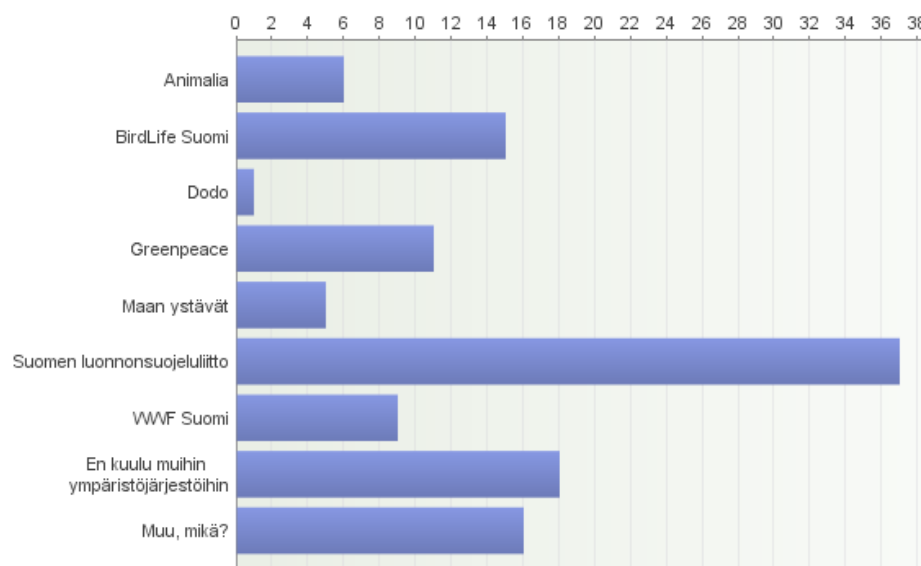

Kuvio 4: Vastaajat kyselyhetkellä (kappaletta vastaajia)

6.1.6 Kuulun seuraaviin järjestöihin

Viimeisessä perustietoihin kuuluvassa kysymyksessä tiedusteltiin muihin järjestöihin kuulumista (Kuvio 5). Kyseessä oli monivalintakysymys, jonka vastausvaihtoehtoihin oli valittu tunnetuimpia Suomessa toimivia ympäristöjär-

jestöjä. Tasan puolet vastaajista kuului Suomen luonnonsuojeluliittoon, 20 prosenttia BirdLife Suomeen ja 15 prosenttia Greenpeaceen. Vastaajista 24 prosenttia ei kuulunut Luonto-Liiton lisäksi muihin ympäristöjärjestöihin. Koska kyselyn lähtökohtana oli, että vastaajat ovat Luonto-Liiton jäseniä, Luonto-Liittoa ei mainittu valmiiden vastausvaihtoehtojen joukossa. Moni vastaaja oli kuitenkin merkinnyt avoimeen ”Muu, mikä?” -kysymyksen vastaukseen juuri Luonto-Liiton. Muita avoimeen kysymykseen saatuja vastauksia olivat Suomen Lepakkotieteellinen yhdistys, Suomen nisäkästieteellinen seura, Natur och Miljö, Vihreä liitto, Suomen Sieniseura, Marttaliitto, Urja ja Suomen Punainen Risti.

Kuvio 5: Vastaajien kuuluminen järjestöihin (kappaletta vastaajia)

6.2 Luonto-Liitossa toimiminen

Kysymykset 7–15 käsittelivät Luonto-Liitossa toimimista. Kysymykset olivat yhtä lukuun ottamatta monivalintakysymyksiä. Poikkeuksen muodostaa kysymys, jossa tiedusteltiin mukaantulovuotta Luonto-Liiton toimintaan. Tähän kysymykseen saattoi vastata kirjoittamalla tulovuotensa numeroina.

6.2.1 Mukaantulo Luonto-Liiton toimintaan

Ensimmäinen Luonto-Liitossa toimimiseen liittyvä kysymys käsitteli vastaajan mukaantulovuotta. Tähän kysymykseen tuli muista poiketen vain 73 tilastointikelpoista vastausta, sillä yksi vastauksista oli tyhjä. Liittymisvuodet painottuvat vahvasti 2000-luvulle. Vuosina 2000–2009 Luonto-Liiton toimintaan liittyi melkein 55 prosenttia ja vuosina 2010–2012 34 prosenttia vastaajista.

Vuonna 2000 tai sen jälkeen toimintaan on siis liittynyt 89 prosenttia. Vuosi 2009 erottui tarkastelujoukosta kaikkein vilkkaimpana tulovuotena, sillä silloin toimintaan liittyi 18 prosenttia vastaajista.

6.2.2 Luonto-Liitossa vaikuttaminen

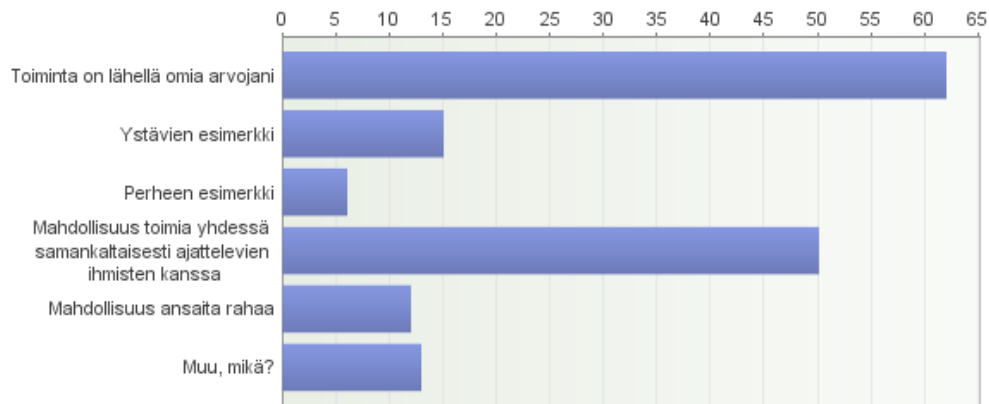
Toisessa Luonto-Liitossa toimimista käsittelevässä kysymyksessä haluttiin tietää, millä järjestötasolla vastaaja vaikuttaa. Vastausvaihtoehdot oli jaoteltu neljään tasoon Luonto-Liiton organisaation mukaan. Näihin kuuluivat: keskusjärjestö-, piirijärjestö-, aluejärjestötaso sekä toimintajaos- tai ryhmätaso. Tarkoituksena oli merkitä kaikki ne tasot, joilla vastaaja järjestössä vaikuttaa. Eniten vaikuttamista oli Itämeriryhmässä (24 %) ja Uudenmaan piiritasolla (23 %). Myös Metsä- sekä Susiryhmän vaikutti kummassakin 20 prosenttia vastaajista. Kaakkois-Suomen piirin tai Viestintäjaoksen edustajiksi ei ilmoittautunut kukaan, sillä kummatkaan ryhmät eivät kyselyn järjestämisen aikaan olleet aktiivisesti toiminnassa.

6.2.3 Tutuimmat Luonto-Liiton järjestötasot

Luonto-Liiton ryhmien tunnettavuutta tiedusteltiin käyttämällä samoja vastustasoja kuin edellisessäkin kysymyksessä (6.2.2.). Piirijärjestöistä tunnetuin oli odotetusti, myös jäsenmäärältään suurin, Uudenmaan piiri, joka oli tuttu 41 prosentille vastaajista. Vastaajille tutuimmat ryhmät taas olivat Metsäryhmä 55 prosentin, Susiryhmä 51 prosentin ja Itämeriryhmä 39 prosentin osuutillaan. Vastausvaihtoehdoista ainoastaan kyselyn lähettämishetkellä toimintatason Kaakkois-Suomen piiri ei ollut vastaajille tuttu.

6.2.4 Luonto-Liittoon liittyminen

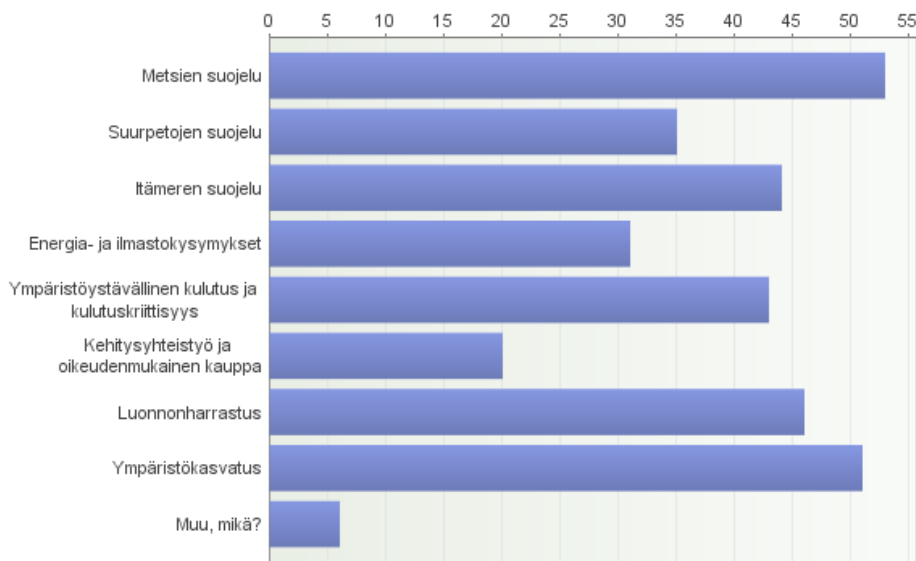
Tärkeimmäksi syyksi Luonto-Liittoon liittymiselleen vastaajat näkivät toiminnan, joka on lähellä heidän omia arvojaan (Kuvio 6). Näin oli vastannut peräti 84 prosenttia aktiiveista. Seuraavaksi tärkeimpänä seikkana useimmat pitivät yhteistoimintamahdollisuutta samankaltaisesti ajattelevien ihmisten kanssa. Vastaajista 68 prosenttia piti tätä yhteisöllisyyttä korostavaa seikkaa tärkeänä. Rahan ansaintamahdollisuus motivoi vain 16 prosenttia aktiiveista. ”Muu, mikä?” -vastausvaihtoehdossa useat vastaajat halusivat tarkentaa liittymismotiivejaan. Syitä liittymiseen oli ollut useita. Osa on tullut mukaan toimintaan osallistuttuaan leireille, kursseille tai kouluttauduttuaan niiden ohjaajiksi. Toisia taas motivoi yhteiskunnallisen vaikuttamisen oppiminen, halu tehdä konkreettista työtä petoeläimien aseman parantamiseksi tai metsien ja Itämeren suojelemiseksi. Luonto-Liittoon oli liitytty myös siviilipalveluksen suorittamista varten sekä järjestön metsälähtetiläskoulutuksen seurauksena.

Kuvio 6: Luonto-Liittoon liittymisen syy (kappaletta vastaajia)

6.2.5 Aktiiveja kiinnostava toiminta

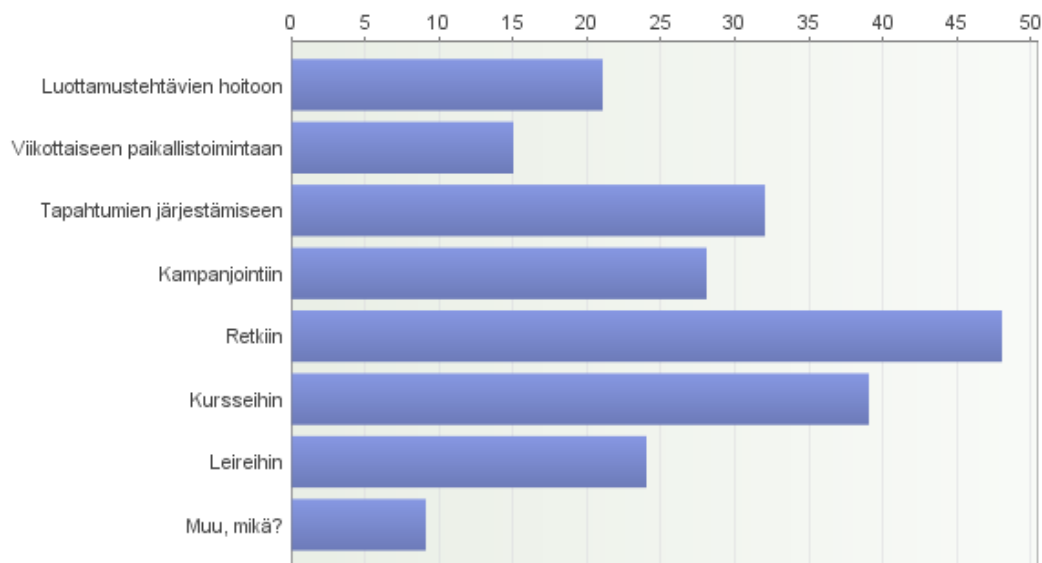
Kysyttäessä millainen Luonto-Liiton järjestämä toiminta aktiiveja kiinnostaisi, kaikki vaihtoehdot keräsivät vastauksia. (Kuvio 7). Eniten aktiivit olivat kiinnostuneita metsien suojelusta (71 %). Ympäristökasvatus herätti mielenkiintoa melkein yhtä suuressa joukossa (69 %). Myös luonnonharrastus keräsi 62 prosentin vastaajajoukon. Vähiten kiinnostuneita oltiin kehitysyhteistyöstä ja oikeudenmukaisesta kaupasta, joka sekin kiinnosti 27 prosenttia vastaajista. Avoimeen kysymykseen vastanneita kiinnostivat ympäristönsuojelu yleisesti, yhteiskunnallinen vaikuttaminen liiton kautta, soiden suojelu, talousasiat, ympäristö- ja eläinetiikka sekä vaikuttaminen kaavoittamiseen.

Kuvio 7: Kiinnostava toiminta Luonto-Liitossa (kappaletta vastaajia)

6.2.6 Toimintaa osallistuminen jatkossa

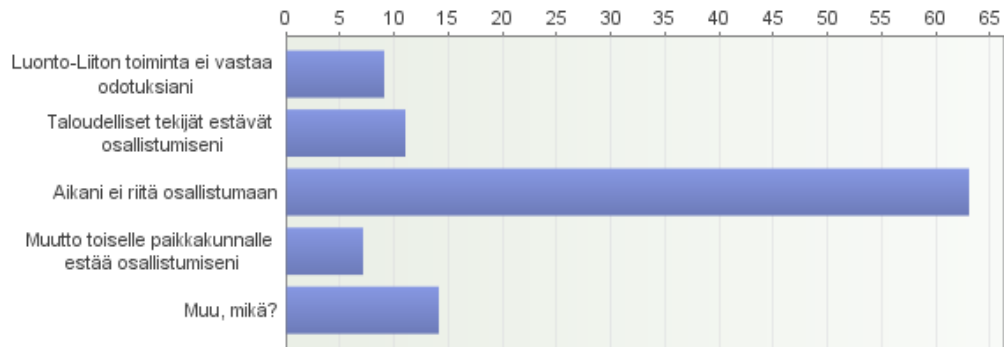
Vastaajista 65 prosenttia haluaisi jatkossa osallistua Luonto-Liiton järjestämiin retkiin ja 53 prosenttia kursseihin (Kuvio 8). Tapahtumien järjestämisestä taas oli kiinnostunut 43 prosenttia vastanneista. Vaihtoehtoisista vähiten aktiiveja kiinnosti viikoittaiseen paikallistoimintaan osallistuminen (20 %). Avoin kysymys sen sijaan houkutteli muutamia vastaajia visioimaan uusia toimintatapoja. Vastausten perusteella aktiiveja kiinnostaisi osallistua järjestön kehittämistyöhön ja opetustehtäviin sekä valistukseen kouluissa. Muita mainintoja saivat sähköinen toiminta, teemapäivät, metsäinventoinnit, poliittinen vaikuttaminen ja käytännön toiminta, josta esimerkkeinä mainittiin ennallistamistalkoot ja susiaidat.

Kuvio 8: Toimintaan osallistuminen jatkossa (kappaletta vastaajia)

6.2.7 Haasteet osallistumiselle

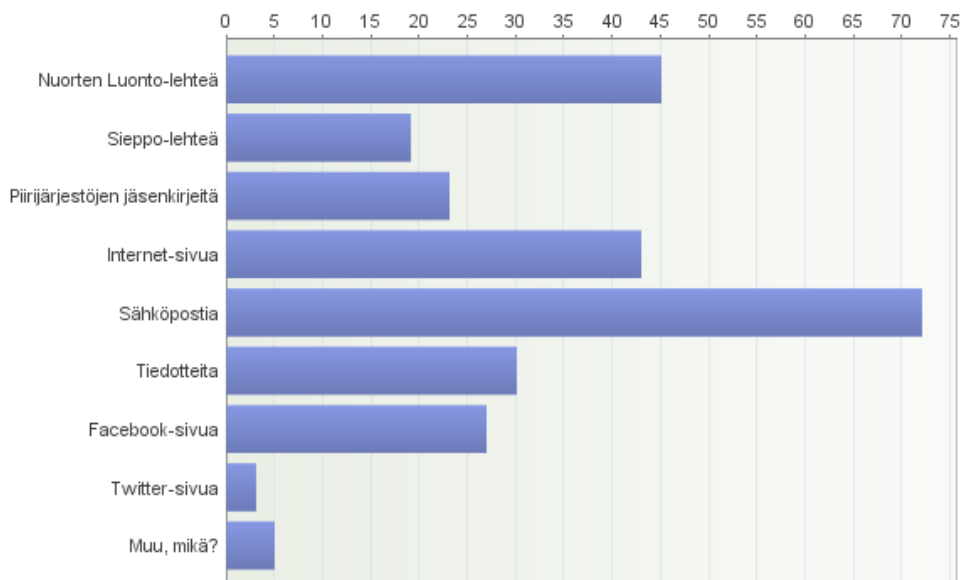
Enemmistö vastaajista näki suurimpana haasteena Luonto-Liiton toimintaan osallistumiselleen ajankäytön asettamat rajoitukset (Kuvio 9). 85 prosenttia vastanneista oli sitä mieltä, että heillä on mahdollisesti tulevaisuudessa liian vähän aikaa osallistua toimintaan. Muut valmiit vaihtoehdot keräsivät huomattavasti vähemmän vastauksia. Moni aktiivi toikin esiin mahdollisia osallistumishaasteitaan vastatessaan ”Muu, mikä?” -kysymykseen. Mahdollisina haasteina nähtiin toiminnan liiallinen painottuminen Etelä-Suomeen, motivaation puute, toiminnan organisoimattomuus piiritasolla tai paikallistason kontaktien puute.

Kuvio 9: Haasteet osallistumiselle (kappaletta vastaajia)

6.2.8 Seurattava viestintäkanava

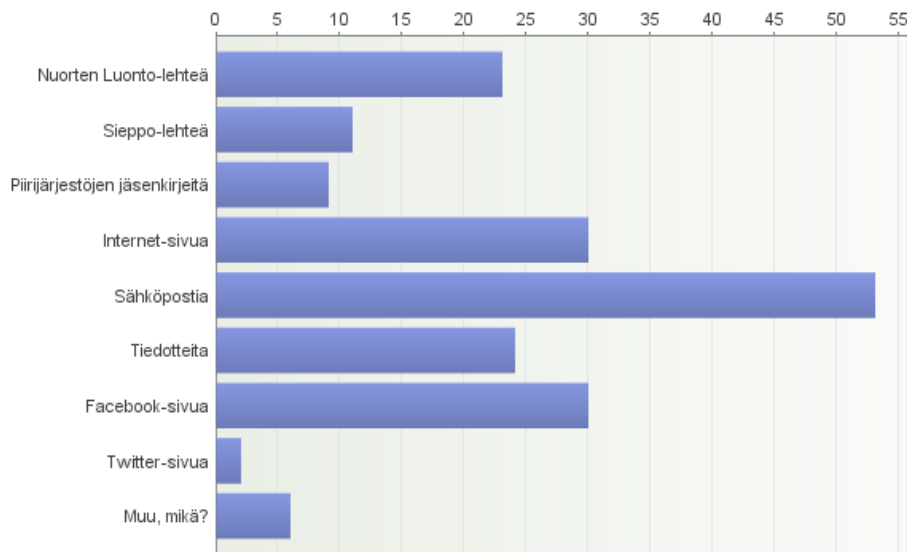
Melkein kaikki vastaajat (97 %) kertoivat seuraavansa Luonto-Liiton viestintäkanavista sähköpostia (Kuvio 10). Seuraavaksi eniten seurattiin Nuorten Luonto-lehteä, jota luki 61 prosenttia vastaajista. Myös reilusti yli puolet vastaajista (58 %) seurasi Luonto-Liiton internet-sivua. Vähiten käyttöä oli Twitter-sivulla, jota seurasi vain 4 prosenttia aktiiveista. ”Muu, mikä?” -kysymykseen jäsenet ehdottivat muita nuorille tarkoitettuja julkaisuja, Susiryhmän lehteä ja ryhmän jäsenille tarkoitettua ”petolista”- sähköpostilistaa, Luonto-Liiton Metsäblogia sekä muiden aktiivijäsenten kanssa keskustelemistä.

Kuvio 10: Seurattava viestintäkanava (kappaletta vastaajia)

6.2.9 Paras viestintäkanava

Aktiivit näkivät sähköpostin parhaana viestintäkanavana Luonto-Liitolle (Kuvio 11). Se sai 72 prosenttia vastauksista. Toiseksi parhaan viestintäkanavan paikan jakoivat Luonto-Liiton internet-sivu ja Facebook-sivu, molemmat 41 prosentin tuloksella. Twitter-sivun käyttö ei nytkään ollut aktiivien mieleen, sillä vain 3 prosenttia piti sitä parhaana viestintäkanavana. Avoimeen kysymykseen vastaajat ehdottivat piirijärjestöjen internet-sivuja, Metsäblogia, aktiivista jäsenistöä ja kasvokkain tapahtuvaa viestintää.

Kuvio 11: Paras viestintäkanava (kappaletta vastaajia)

6.3 Väittämät

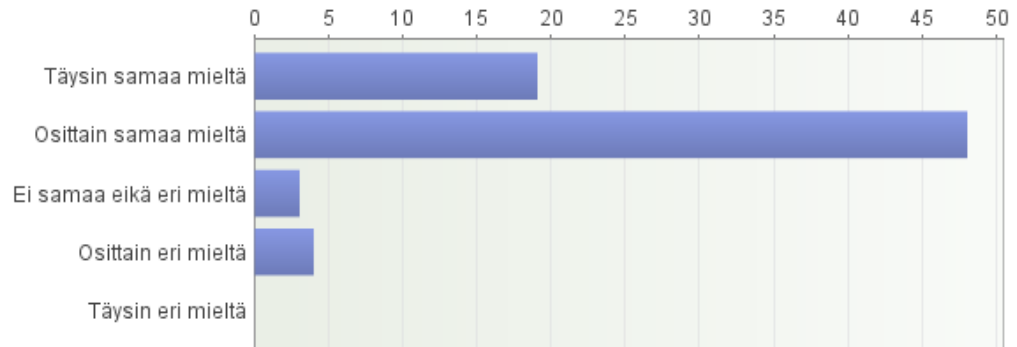
Kysymyksissä 16–25 esitettiin erilaisia väitteitä Luonto-Liiton toiminnasta. Kaikkien väittämien vastausvaihtoehtoina oli sama viisiportainen vastausasteikko. Pakollisia kysymyksiä väittämissä oli vain viisi, mutta koska vastaajalle haluttiin antaa mahdollisuus perustella tarkemmin mielipiteitään, kysymysten perässä oli kommenttikenttä, mikä nosti mahdollisten vastauskenttien lukumäärän kymmeneen. Olen pyrkinyt kirjaamaan tuloksia esitellessäni mukaan kaikki vähintään kahden eri vastaajan esille nostamat seikat.

6.3.1 Tyytyväisyys Luonto-Liiton toimintaan

Melkein kaikki vastaajat olivat joko täysin tai osittain samaa mieltä, kysyttäessä ovatko he olleet tyytyväisiä Luonto-Liiton toimintaan (Kuvio 12). Täysin samaa mieltä vastanneiden osuus oli 26 prosenttia ja osittain samaa mieltä vastanneiden 65 prosenttia. Kukaan vastaajista ei ollut täysin eri mieltä väitteen kanssa. 24 vastaajaa halusi tarkentaa vastaustaan kommenttikenttään. Toiminnan hyvää henkeä kiitettiin useassa vastauksessa, mutta järjestön toiminta nähtiin liian hajanaisena. Muutamit kommentoijat kokivat toimintaryhmien ja piirijärjestöjen keskinäisen yhteistyön ongelmallisena. Myös eri ryhmien välinen kilpailu rahoituksesta nostettiin esiin. Toisaalta nykyistä toimintaa kiiteltiin useassa palautteessa ja omaan toimintaryhmään oltiin pääasiassa tyytyväisiä.

Luonto-Liitto voi saada vielä merkittävämmän osan Suomen ympäristöpolitiikan veturina jatkossa, jos se haluaa.

Mies, Helsinki

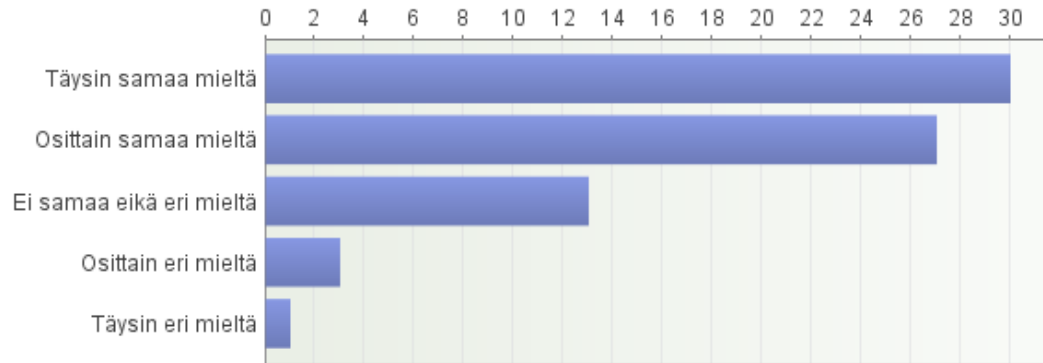
Kuvio 12: Tyytyväisyys Luonto-Liiton toimintaan (kappaletta vastaajia)

6.3.2 Luonto-Liiton toimintaan vaikuttaminen

Suurin osa eli 77 prosenttia vastanneista oli joko täysin samaa tai osittain samaa mieltä siitä, että he voivat vaikuttaa Luonto-Liiton toimintaan riittävästi (Kuvio 13). ”Ei samaa eikä eri mieltä” -vastauksen oli valinnut 18 prosenttia aktiiveista. Täysin vailla vaikutusmahdollisuuksia koki olevansa vain yksi henkilö. Vain 15 henkilöä tarkensi vastaustaan kommenttikenttään. Muutama kommentteihin vastaajista oli sitä mieltä, että vaikuttaminen on helppoa, toisten pitäessä aikapulaa pahimpana esteenä vaikuttamiselle.

Ehkä sitä kaipaen että olisi jokin selkeä foorumi jossa ideoida jotain tai ihmetellä jotain tms. jota hyödyntää silloin ku aika ja mahdollisuudet olla läsnä ovat kortilla.

Nainen, Espoo

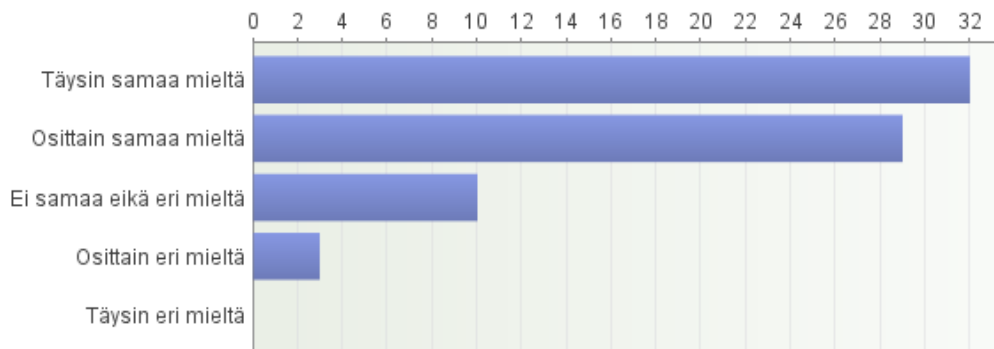
Kuvio 13: Luonto-Liiton toimintaan vaikuttaminen (kappaletta vastaajia)

6.3.3 Luonto-Liitossa toimimisen helppous

Kukaan kysymykseen vastaajista ei ollut täysin eri mieltä väitteen ”Luonto-Liitossa on helppo toimia” kanssa (Kuvio 14). Täysin samaa mieltä väitteen kanssa kertoi olevansa 43 prosenttia vastaajista, ja osittain samaa mieltä vastanneiden osuus oli 39 prosenttia. 18 vastaajaa tarkensi mielipidettään vapaamuotoiseen kommenttikenttään. Useiden vastanneiden mukaan uusien jäsenien saattaa olla aluksi vaikea ottaa osaa toimintaan. Paremmiin toimintoihin tutustuessaan useimmat ovat kuitenkin kokeneet järjestössä toimimisen helpoksi. Muutamia vastaajista kaipaivat uusia toimintamalleja, joilla mukaantulon kynnyksellä madaltuisi. Myös järjestötoimintaan liittyvä byrokratia nähtiin ongelmallisena.

Nykyiset toimintamallit eivät ole ihan hirmuisen helppoja uusille toimijoille tulla mukaan. Aika paljon edellytetään omatoimisuutta ja intoa tehdä ja toimia. Lisäksi aika nopeasti uusi aktiivi päätyy vastakkain järjestötoiminnan byrokratian kanssa, joka on ajoittain varsin raskasta.

Mies, Tampere

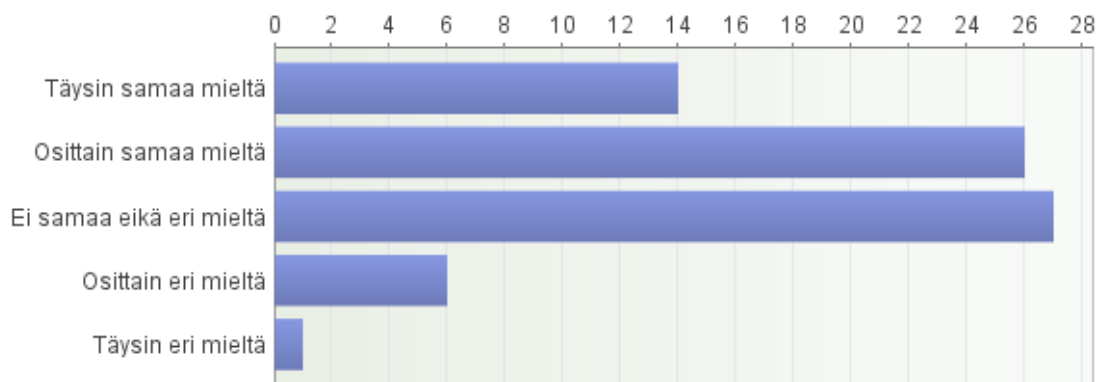
Kuvio 14: Toimimisen helppous Luonto-Liitossa (kappaletta vastaajia)

6.3.4 Järjestörakenteen joustavuus

Luonto-Liiton järjestörakenteen joustavuutta käsittelevän kysymyksen vastausvaihtoehto ”Ei samaa, eikä eri mieltä” oli suosituin 36 prosentin osuudella. (Kuvio 15). Kuitenkin 54 prosenttia oli täysin tai osittain samaa mieltä, että järjestörakenne oli joustava. Osittain tai täysin eri mieltä väitteestä oli 9 prosenttia vastaajista. Järjestörakenteen joustavuutta sanallisesti kommentoi 16 vastaajaa. Muutama vastaaja koki Luonto-Liiton järjestörakenteen jopa liiankin joustavana, mutta joittenkin vastaajien mielestä myös piirijärjestötason byrokratia oli hankalaa.

En ole ainakaan itse törmännyt järjestöbyrokratiaan, vaikka varmasti piiritasolla voi olla, että osassa maata piiribyrokraatian pyörittäminen voi tuntua työläältä.

Nainen, Helsinki

Kuvio 15: Järjestörakenteen joustavuus (kappaletta vastaajia)

6.3.5 Tapahtumatoiminnan riittävyys

Myös kysymys Luonto-Liiton tapahtumatoiminnan riittävydestä jakoi vastaajien mielipiteet. Vastaajista 47 prosenttia oli osittain samaa mieltä ja 12 prosenttia täysin samaa mieltä siitä, että Luonto-liiton tapahtumatoiminta on riittävää. Toisaalta 41 prosenttia vastaajista valitsi vastausvaihtoehdokseen joko ”Ei samaa eikä eri mieltä”, osittain tai täysin eri mieltä. Vapaamuotoisen kommentin tapahtumatoiminnasta jätti 26 vastaajaa. Useat vastaajat valittelivat tapahtumatoiminnan keskittyvän liiaksi pääkaupunkiseudulle ja toivoivat tapahtumien järjestämistä myös muualle. Muutaman vastaajan mielestä jäsen-tapaamisia järjestettiin liian harvoin. Erityisesti nuorille tarkoitettuja tapahtumia haluttiin lisää.

Yhteisiä jäsentapaamisia ja koko maan jäsenistön yhteisretkiä järjestetään liian vähän. Samoin paikallistoiminta on täysin kuollutta suuressa osassa maata.

Mies, Helsinki

6.4 Avoimet kysymykset

Kysymykset 26–27 oli jätetty vastaajille avoimiksi kysymyksiksi. Vastaajien ei ollut pakko huomioida näitä kysymyksiä ollenkaan, mutta halutessaan he saattoivat kommentoida niitä vapaamuotoisesti. Olen jälleen pyrkinyt kirjaamaan mukaan kaikki vähintään kahden eri vastaajan esille nostamat seikat.

6.4.1 Luonto-Liiton ajamat asiat tulevaisuudessa

Ensimmäisessä avoimessa kysymyksessä tiedusteltiin, minkälaisia asioita vastaajat haluaisivat Luonto-Liiton ajavan tulevaisuudessa. 31 vastaajaa kommentoi tätä kysymystä. Monet vastanneista olivat tyytyväisiä Luonto-Liiton kyselyhetkellä ajamiin asioihin, ja heidän mielestään samojen asioiden parissa pitäisi jatkaa töitä tulevaisuudessakin. Yhtä lailla lasten ja nuorten luonnonharrastustoiminnasta kiinni pitäminen oli monen vastaajan mielestä tärkeää. Seuraavaksi tärkeimpiä mainintojen perusteella olivat metsien suojelu, suurpetojen ja susien aseman parantaminen sekä ympäristökasvatukseen panostaminen. Hajamainintoja saivat myös Itämeren suojelu, luonnon monimuotoisuuden huomiointi, ruoan tuotantoon liittyvät asiat, uhanalaiset eläinlajit, soiden suojelu sekä leiri- ja tapahtumatoiminnan lisääminen.

Tärkeintä on pitää järjestö luonnonharrastustoiminnan järjestönä, koska muita sellaisia ei ole. Tietysti on hyvä ja tärkeä ottaa kantaa luonnonsuojelullisiin kysymyksiin, toimia lasten ja nuorten äänenä korkeimmille tahoille.

Nainen, Hämeenlinna

6.4.2 Luonto-Liiton kehittäminen

Kysyttäessä miten Luonto-Liiton toimintaa tulisi kehittää, 32 vastaajaa ilmaisi kantansa. Useimmat kehittämisehdotukset mainittiin vain yhden kerran. Palautetta vertailtaessa useimmin esille noussut asia oli tapahtumien ja projekti-toiminnan lisääminen. Luonto-Liiton järjestämät projektit nähtiin konkreettisenä väylänä toimia hyvän asian puolesta, ja tapahtumia pidettiin eri toimijoiden tärkeinä kohtaamispaikkoina. Muutamat näkivät Luonto-Liiton toiminnan keskittyneen liiaksi pääkaupunkiseudulle ja ehdottivat, että piiritasojen järjestörakennetta tulisi vahvistaa. Myös taloudellista tukea toimintaan kaivattiin lisää. Rahankeruuesimerkeiksi ehdotettiin sponsoreiden hakemista tai kuukausilahjoittamisen mahdollistamista. Lisäksi sisäiseen viestintään kaivattiin parannusta, ja Luonto-Liiton toimintaan osallistumista aktiivisten kuntien ulkopuolelta haluttiin helpottaa.

Maantieteellisesti laajempi tavoitettavuus, enemmän aktiivista toimintaa ja sen helposti lähestyttäviä toimintamalleja myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelle. Ja erityisesti niille nuortenleiri-iän ohittaneille nuorille, jotka eivät vielä kuitenkaan itse uskalla osallistua täysi-ikäisten nuorten ympäristöpoliittiseen toimintaan.

Nainen, Kuopio

7 POHDINTA

Tutkimuksen tuloksena Luonto-Liiton aktiivijäsenistä on nyt ensimmäistä kertaa kerätty tietoa omana ryhmänään. Vastauksien perustella aktiivijäsenistä muodostuu kuva toisaalta yhtenäisenä, toisaalta monia erilaisiakin mielenkiinnonkohteita omaavana joukkona. Seuraavassa käydään läpi kyselyn lopputuloksia ja pohditaan miten Luonto-Liiton toimintaa voitaisiin vastausten perusteella parantaa.

7.1 Keskimääräinen aktiivijäsen

Hieman yleistäen tulosten perusteella voidaan todeta, että keskimääräinen aktiivijäsen on pääkaupunkiseudulla asuva 20–30-vuotias nainen, joka on suorittanut vähintään alemman korkeakoulututkinnon. Aktiivijäsen opiskelee edelleen tai on palkkatyössä ja on Luonto-Liiton lisäksi myös jonkin muun ympäristöjärjestön jäsen. Hän on tullut Luonto-Liiton toimintaan mukaan 2000-luvulla, jotta voisi toimia itsensä kanssa samoin ajattelevien ihmisten parissa. Hän kokee, että Luonto-Liiton toiminta on lähellä omia arvoja. Luonto-Liiton toiminnassa keskimääräinen aktiivijäsen on kiinnostunut metsien suojeluun, ympäristökasvatukseen ja luonnonharrastukseen liittyvistä asioista. Hän haluaisi jatkossa osallistua erityisesti retki- ja kurssitoimintaan, mutta

hänellä saattaa olla liian vähän aikaa osallistumiseen. Aktiivijäsen seuraa Luonto-Liiton viestintää sähköpostin, Nuorten Luonto-lehden ja internet-sivujen kautta. Aktiivijäsen Luonto-Liiton toimintaan tyytyväinen, ja hän osallistuu järjestön toimintaa useilla eri organisaatioilla.

7.2 Kehittämisehdotukset

Kyselyn perusteella Luonto-Liiton aktiivijäsenet ovat olleet tyytyväisiä järjestön toimintaan. Monet ovat tulleet mukaan toimintaan hyvinkin erilaisista lähtökohdista, mutta ovat löytäneet järjestössä oman vaikuttamistapansa. Jäsenen kiinnostuksen kohteet jakautuvat laaja-alaisesti erilaisten ympäristöteemojen välillä. Vastaajat olivat yksimielisiä Luonto-Liiton toiminnan tärkeydestä sen päätoimialueiden eli ympäristöpoliittisen vaikuttamisen, ympäristökasvatuksen ja luonnonharrastuksen osalta. Ehkä kuitenkin yllättäen kiinnostavimmaksi vaikuttamisen kohteeksi nousi metsien suojelu, jota pitivät tärkeänä myös monet Metsäryhmän toimintaan kuulumattomat. Samoin oli Itämeren- ja suurpetojen suojelun laita. Molemmista olivat kiinnostuneita muutkin kuin Itämeri- ja Susiryhmien toimintaan osallistuvat. Näyttäisi siltä, että toimintaryhmiin olisi olemassa uusia potentiaalisesti kiinnostuneita osallistujia. Toisaalta useat seikat, kuten aikataulukysymykset tai se, ettei sopivia ryhmiä toimi oman asuinpaikan lähistöllä voivat vaikeuttaa niihin liittymistä.

Monesta vastauksesta kävi selvästi ilmi, että aktiivijäsenet haluaisivat osallistua nykyistä enemmän retki- ja kurssitoimintaan. Vaikka vastaajista vain muutama kuului Leirityöryhmän jäseniin, suuri joukko aktiiveja ilmaisi halunsa osallistua jatkossa tapahtumien järjestämiseen. Jos nämä halukkaat saataisiin tulevaisuudessa osallistumaan retkitoiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen, ei retkitoiminnan lisäämisen pitäisi ainakaan olla innokkaista toimijoista kiinni. Jatkossa leiri- ja retkitoimintaa kannattaneekin hajauttaa nykyistä laajemmalle maantieteelliselle alueelle. Tällöin eri puolilla Suomea asuvat jäsenet pääsevät tutustumaan toisiinsa. Samalla osallistujajoukosta on mahdollista saada toimintaan mukaan uusia jäseniä. Uusien jäsenten rekrytointi onnistuukin luultavasti parhaiten juuri leiri- ja retkitoimintaan osallistuvien lapsien ja nuorten parista. Ottaessaan osaa leiritoimintaan osallistujat ovat jo valmiiksi ympäristömyönteisiä.

Kyselyn perusteella Luonto-Liiton kannattaa käyttää erilaisia viestintäkanavia laaja-alaisesti hyväkseen. Tuloksissa sähköposti osoittautui, paitsi eniten seuratuksi, myös parhaaksi viestintäkanavaksi. Myös muita sähköisiä viestimiä, kuten Luonto-Liiton internet- ja Facebook-sivuja pidettiin perinteistä jäsenlehdessä tapahtuvaa ilmoittelua parempina vaihtoehtoina. Toisaalta sähköpostin menestykseen viestintäkanavia vertailtaessa vaikuttaa epäilemättä myös se, että kysely lähetettiin vastaajille juuri Luonto-Liiton sähköpostilistojen kautta. Sosiaalista mediaa edustavien uusien viestintäkanavien tulevaisuutta on vaikea ennustaa. Tosin jo nyt Luonto-Liiton Facebook-sivua pidettiin sähköpostin jälkeen toiseksi parhaana viestintäkanavana yhdessä järjestön internetsivu-

jen kanssa. Sosiaalisen median suosio Luonto-Liiton viestintäkanavana saataakin kasvaa tulevaisuudessa entisestään, sillä se toimii järjestölle samalla sekä sisäisenä, että ulkoisena viestintämuotona. Toisaalta se, että vastauksissa ei juuri ilmennyt kiinnostusta Luonto-liiton Twitter-sivulla tapahtuvaan viestintään, voi kertoa vain siitä, ettei Twitterillä ole vielä Suomessa kovinkaan suurta käyttäjäjoukkoa.

Monessa palautteessa nousi esiin Luonto-Liiton toiminnan liiallinen keskittyminen pääkaupunkiseudulle. Eräs vastaaja ehdottikin leikkillisesti jopa Luonto-Liiton keskustoimiston siirtoa Rovaniemelle ratkaisuksi Helsinki-keskeisyyteen. Vapaaehtoistoimintaan perustuvan järjestön tehokasta valtakunnallista toimintaa on kuitenkin vaikeaa toteuttaa paikkakunnilla, joissa jäseniä on vähän. Ehkä toiminnan tunnetuksi tekeminen ja mainostaminen paikallisesti sekä yhteistyön aloittaminen koulujen kanssa saattaisivat vahvistaa erityisesti syrjäisimpien piirijärjestöjen asemaa. On tärkeää, että Luonto-Liitto pyrkii säilyttämään toimintansa koko maan kattavana organisaationa. Etenkin pienillä paikkakunnilla entistä tiiviimpi yhteistyö koulujen kanssa luontokertohuone toiminnan elvyttämiseksi saattaisi olla hyvä ratkaisu jäsenhankinnan parantamiseksi.

Uusien jäsenten mukaan tulon helpottaminen nousi myös useassa palautteessa esiin. Luonto-Liiton toimintaan liittyminen pitäisi tehdä mahdollisimman helppoksi, jotta kynnyksellä tulla uutena mukaan olisi mahdollisimman matala. Nuoremmissa lapsilla tämä tarkoittaisi positiivisten ympäristökokemusten luontia leireillä. Hieman vanhemmille lapsille olisi taas tärkeää luoda mielikuva järjestöstä, jossa toiminta on avointa ja jossa kaikkien jäsenten mielipiteet huomioidaan. Valmiiden toimintakonseptien luominen leiri- ja paikallistoimintaan liittyvistä käytännön tehtävistä mahdollistaa paikallistoiminnan pikaisen aloittamisen uusienkin jäsenten toimesta. Erityisesti uusien jäsenten voi olla aluksi vaikeaa toimia tapahtumien järjestäjinä, mikäli he eivät tunne riittävästi järjestön toimintatapoja. Valmiiksi mietittyjen konseptien avulla he voisivat käyttää hyviksi havaittuja tekniikoita järjestötoiminnan pyörittämiseen.

Myös järjestöbyrokratia sai vastauksissa kritiikkiä osakseen. Erityisesti Luonto-Liiton eri organisaatiotasojen yhteistyötä haluttiin lisätä keskinäisen tiedonkulun parantamiseksi. Toisaalta aluejärjestöjen ja toimintaryhmien mahdollisuuksia itsenäiseen toimintaan kiiteltiin palautteessa. Ehkä jonkinlainen kompromissi tiedonkulun parantamisen ja ryhmien itsenäisen toiminnan välillä olisi erään vastaajan palautteessaan (6.3.2.) ehdottaman foorumin perustaminen, jonne ryhmät voisivat kirjata tavoitteitaan ja ideoitaan sekä keskustella niistä keskusjärjestön edustajien kanssa. Esimerkiksi suljettu, vain Luonto-Liiton jäsenille tarkoitettu keskustelupalsta internetissä, voisi toimia tällaisena vapaamuotoisena ideoiden esittämisen- ja kehittämisspaikkana.

Luonto-Liiton aktiivijäsenet esittivät useita perusteltuja näkemyksiä järjestön tulevaisuudesta ja toiminnan kehittämisestä. Vastausten perusteella kävi kuitenkin selväksi, että Luonto-Liiton kannattaa jatkossakin keskittyä toimimaan lasten- ja nuorten luonnonharrastus- ja ympäristönsuojelujärjestönä sekä ym-

päristökasvatusosaajana, eikä muuttaa toimintaansa liikaa muiden luonnon-suojelujärjestöjen kaltaiseksi. Toisaalta vastaajat näkivät metsien- tai susien-suojelun tärkeänä painopisteenä Luonto-Liiton toiminnassa. Ne ovat jääneet muissa luonnonsuojelujärjestöissä vähemmälle huomiolle. Luonto-Liiton toiminnan hengen tiivistikin pääpiirteissään eräs vastaaja, jonka mukaan järjestön tulisi ajaa tulevaisuudessa ”selkeää ja tiukkaa ympäristöpolitiikkaa, lempeää ympäristökasvatusta”.

7.3 Kyselyn onnistuminen

Luonto-Liiton aktiivijäsenet suhtautuivat palautteen perusteella pääosin hyvin positiivisesti kyselyyn. Se sai kiitosta, joskin muutamaa kysymystä kohtaan esitettiin myös aiheellista kritiikkiä. Osa vastaajista ei osannut palautteen perusteella vastata kysymykseen Luonto-Liiton järjestörakenteen joustavuudesta. Samoin muutama vastaaja kiinnitti huomiota siihen, että kysyessä paras ta viestintäkanavaa Luonto-Liitolle, kysymyksessä ei täsmennetty tarkoite taanko järjestön sisäistä viestintää vai viestintää järjestön ulkopuolisille. Järjestörakenteen tarkempi selittäminen kysymyksenasettelussa ja viestintäkysymyksen täsmentäminen olisivatkin olleet paikallaan tarkempien vastausten saamiseksi.

Varsinaiseen kyselylomakkeeseen oli useiden tarkistusten jälkeenkin jäänyt pieniä virheitä. Keski-Suomen piiri oli jäänyt pois ”Luonto-Liitossa vaikutan” ja ”Edellä mainituista Luonto-Liiton ryhmistä tunnen”- kysymyksien vastausvaihtoehdoista, ja puuttunut vastausvaihtoehto lisättiin mukaan kaksi päivää kyselyn lähettämisen jälkeen 16.2.2012. Samalla korjattiin muutama oikein kirjoitusseikka.

Sähköposti osoittautui hyväksi tavaksi lähestyä aktiivijäseniä, ja vastausprosentti (49 %) muodostui kohtalaiseksi ottaen huomioon, ettei vastaajia moti voinut palkinto tai arvontaan osallistuminen. Tutkimusmenetelmänä kysely tutkimukseen liittyy kuitenkin ongelmia. Eräs ongelma liittyy Luonto-Liiton sähköpostirekistereihin. Rekistereissä saattaa olla vanhentuneita sähköpostiosoitteita, ja joidenkin aktiivijäsenten sähköpostiosoitteet saattavat puuttua niistä kokonaan. On myös mahdollista, että anonyymisti vastattavaan sähköpostikyselyyn on vastannut henkilöitä, jotka eivät sovi Luonto-Liiton aktiivijäsenen määritelmään, mutta ovat silti Luonto-Liiton sähköpostirekisterissä. Tutkimuksen tekijä ei myöskään voi tietää, kuinka vakavasti vastaajat ovat kysymyksiin suhtautuneet, eikä sitä, miten onnistuneita vastausvaihtoehdot ovat aktiivijäsenten mielestään olleet. Erityisesti vapaamuotoisten vastauksien tasosta ja yksityiskohtaisuudesta päätellen kysely oli silti löytänyt hyvin kohderyhmänsä, sillä vastauksista kävi välittömästi ilmi, että vastaajat ovat tosis saan pohtineet esitettyjä kysymyksiä.

7.4 Opinnäytetyöprosessi

Luonto-Liiton aktiivijäsenten kartoitustyö on ollut minulle uusi haaste, sillä en ole aiemmin juurikaan perehtynyt järjestömaailmaan. Työskentely on ollut antoisaa ja olen oppinut paljon. Luonto-Liiton järjestötoimintaan tutustuminen on muuttanut käsitystäni kansalaisjärjestöjen toiminnasta ja tutkimuksen tekoon liittyvät käytänteet ovat vahvistuneet. Erityisesti kyselytutkimuksen teko opetti paljon tutkimustyön luonteesta.

Opinnäytetyöprosessini alkoi lokakuussa 2011, ottaessani ensimmäistä kertaa yhteyttä Luonto-Liiton Hämeen piiriin. Erilaisia opinnäytetyöaiheita pohdittuani tartuin tähän Luonto-Liiton ehdottamaan aiheeseen ja aloitin pohtimalla miten kerään aiheesta tietoa. Käytin talven kyselytutkimuksen tekoon ja aiheeseen tutustumiseen. Kyselyn lähetettyäni kirjoitin teoriaosuuden tekstiä ja aineiston kerättyäni olen keskittynyt sekä aineiston analysointiin että teoriaosuuden laajentamiseen. Taustamateriaalin saaminen ei ole ollut aina helppoa, koska aiheeni oli rajattu tiukasti käsittelemään Luonto-Liiton aktiivijäsenten toimintaa. Oma haasteensa oli myös itselleni ennalta vieraan järjestön toimintaan perehtymisessä, kyselytutkimuksen hallinnoimisessa ja kysymysten pohtimisessa.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyön tekeminen sujui silti ilman suurempia ongelmia. Työskentelin pääsääntöisesti itsenäisesti enkä turvautunut juurikaan opinnäytetyön ohjaajan apuun. Keskustelin kuitenkin työn edetessä aina välillä Luonto-Liiton edustajien kanssa. Opinnäytetyöprosessi on opettanut minulle ainakin itsenäiseen työskentelyyn liittyvää ajankäytön suunnittelua. Töiden ennalta suunnittelu ei ole koskaan kuulunut parhaimpiin puoliini, mutta opinnäytetyöprosessin kautta olen huomannut, miten tärkeää suunnittelu ja suunnitelmista kiinni pitäminen on.

Opinnäytetyön kirjoittaminen etätöinä on ollut välillä vaikeaa välittömän palautteen puuttuessa, mutta toisaalta oma rauha kirjoittamistilanteessa on myös ollut palkitsevaa. Ympäristöjärjestötoimintaan ja erityisesti Luonto-Liiton jäsenoimintaan tutustuessani olen ollut positiivisesti yllättynyt kaikkien mukana olleiden innostuksesta opinnäytetyötäni ja yleisesti luonnon puolesta toimimista kohtaan.

LÄHTEET

- Borg, P. 2008. Herättäjät, tulenkantajat ja muutoksenteekijät. Luonnonsuojelun voimahahmot Suomessa. Tampere: Pilot-kustannus Oy.
- Burr, V. 2004. Sosiaalipsykologisia ihmiskäsityksiä. Tampere: Vastapaino.
- Heimonen, J. & Kaaro, J. (toim.) 1999. Luonto-Liiton historia 1943–1998 - Jatkosodan varjosta Jerisjärven tielle. Helsinki: Luonto-Liitto ry.
- Hirsjärvi S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uud. p. Helsinki: Tammi.
- Kolkka, M., Mantela J., Holopainen A., Louhela J., Packalén L. & Kaisvuo T. 2009. Yhteiskunnallinen osaaminen. Haaste ja tehtävä. Helsinki: Kirjapaja.
- Lundbom, P. 2002. Porkkanan purentaa, kettujen vapauttamista ja mielenosoittamista. Osallisuuden uudet muodot? Teoksessa Gretschel, A. (toim.) Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina. Artikkeleja osallisuudesta. Helsinki: Suomen Kuntaliitto, 107–120.
- Luonto-Liitto – Muutos lähtee pienestä. n.d. Viitattu 14.3.2012. <http://luontoliitto.fi/luontoliitto.html>
- Luonto-Liitto Paikallistoiminta. n.d. Viitattu 14.3.2012. <http://luontoliitto.fi/luontoliitto/piirit.html>
- Luonto-Liitto Toimintaryhmät ja jaostot. n.d. Viitattu 14.3.2012. <http://luontoliitto.fi/luontoliitto/toimintaryhmat.html>
- Määttä, K. 2006. Vihreä sukupolvi uuden elämäntavan airuena Suomessa. Teoksessa Massa, I. & Ahonen, S. (toim.) Arkielämän ympäristöpolitiikka. Helsinki: Gaudeamus, 138–153.
- Nikkilä, J. 2002. Nuorisovaltuustot yhteiskunnallisina osallistumismuotoina – pikkupoliitikkoja vai vapaita vaikuttajia? Teoksessa Gretschel, A. (toim.) Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina. Artikkeleja osallisuudesta. Helsinki: Suomen Kuntaliitto, 63–75.
- Poutanen, T. 2008. Suomen luonnonsuojeluliitto kasvoi valtakunnalliseksi. Teoksessa Telkänranta, H. (päätoim.) Laulujoutsenen perintö. Suomalaisen ympäristöliikkeen taival. Helsinki: Suomen luonnonsuojeluliitto, 256–259.
- Ristikartano, K. 3.11.2011. VS: Luonto-Liiton aktiivien määrä. Vastaanottaja Santeri Salminen. [Sähköpostiviesti]. Viitattu 26.4.2012.
- Saaristo, K. & Jokinen, K. 2004. Sosiologia. Helsinki: WSOY.

Salonen, K. 2010. Mielen luonto. Eko- ja ympäristöpsykologian näkökulma. Helsinki: Green Spot.

Salonen, K. 2005. Mieli ja maisemat. Eko- ja ympäristöpsykologian näkökulma. Helsinki: Edita.

Sohlstén, J. Vihreää valoa puolueelle. Teoksessa Remes, T. & Sohlstén, J. (toim.) Edellä! Vihreä liitto 20 vuotta. Helsinki: Vihreä Sivistysliitto ry, 59–90.

Säynevirta, S. 24.4.2012. Sähköpostiosoitteiden vastaanottajien määrä. Vastaanottaja Santeri Salminen. [Sähköpostiviesti]. Viitattu 26.4.2012.

Telkänranta, H. 2008a. WWF muuttui varainkerääjästä toimijaksi. Teoksessa Telkänranta, H. (päätoim.) Laulujoutsenen perintö. Suomalaisen ympäristöliikkeen taival. Helsinki: Suomen luonnonsuojeluliitto, 288–289.

Telkänranta, H. 2008b. Suojelujärjestöjen joukko kasvaa. Teoksessa Telkänranta, H. (päätoim.) Laulujoutsenen perintö. Suomalaisen ympäristöliikkeen taival. Helsinki: Suomen luonnonsuojeluliitto, 290–292.

Vesikansa, S. 2002. Demokratia kouluissa ja nuorisotyössä. Teoksessa Gretschel, A. (toim.) Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina. Artikkeleja osallisuudesta. Helsinki: Suomen Kuntaliitto, 11–30.

KYSELYLOMAKE

Kysely Luonto-Liiton aktiivijäsenille

**Tähdellä merkittyihin kysymyksiin vastaaminen on pakollista.
Kysymyksissä 6 ja 8-15 voit valita myös useamman vastausvaihtoehdon.**

Perustiedot:

1. Sukupuoli *

- Mies
 Nainen

2. Ikä *

- alle 20
 20-25
 26-30
 31-40
 41-50
 51 tai enemmän

3. Asuinkunta *

4. Koulutus (valitse sopivin vaihtoehto) *

- Perusaste (peruskoulu, keskikoulu tai kansakoulu)
 Keskiaste (ylioppilastutkinto, ammatillinen perustutkinto)
 Alin korkea-aste (entinen opistoaste)
 Alempi korkeakouluaste (AMK tutkinnot ja alemmat korkeakoulututkinnot)
 Ylempi korkeakoulututkinto (maisteritutkinnot)
 Tutkija ja koulutusaste (tieteelliset lisensiaatit ja tohtorin tutkinnot)

5. Olen tällä hetkellä (valitse sopivin vaihtoehto) *

- Palkkatyössä
 Yrittäjä
 Työtön
 Opiskelija
 Eläkkeellä
 Muu, mikä? _____

6. Kuulun seuraaviin järjestöihin *

- Animalia
 BirdLife Suomi
 Dodo
 Greenpeace
 Maan ystävät
 Suomen luonnonsuojeluliitto
 WWF Suomi
 En kuulu muihin ympäristöjärjestöihin
 Muu, mikä? _____

Luonto-Liitossa toimiminen:

7. Olen ollut Luonto-Liiton toiminnassa mukana vuodesta *

8. Luonto-Liitossa vaikutan (valitse kaikki itseäsi koskevat vaihtoehdot) *

Keskusjärjestötasolla:

- Hallitus
- Valtuusto

Piirijärjestötasolla:

- Hämeen piiri
- Kaakkois-Suomen piiri
- Pohjanmaan piiri
- Pohjois-Suomen piiri
- Savo-Karjalan piiri
- Varsinais-Suomen piiri
- Uudenmaan piiri

Aluejärjestötasolla:

- Espoon Nuoret Ympäristönsuojelijat
- Vantaan Luonnonystävät

Toimintajaos- tai ryhmätasolla:

- Turun seudun toimintaryhmä Köntijönssi
- Itämeriryhmä
- Metsäryhmä
- Ilmasto- ja Energiaryhmä
- Luonnonharrastusjaosto
- Kulutuskriittinen toimintaryhmä
- Susiryhmä
- Viestintäjaosto
- Talusjaosto
- Ympäristökasvatusjaosto
- Leirityöryhmä
- Retkiryhmä
- Keski-Suomen piiri (HUOM! myöhäinen lisäys)

9. Edellä mainituista Luonto-Liiton ryhmistä tunnen (valitse tutuimmat ryhmät) *

Keskusjärjestötasolla:

- Hallitus
- Valtuusto

Piirijärjestötasolla:

- Hämeen piiri
- Kaakkois-Suomen piiri
- Pohjanmaan piiri
- Pohjois-Suomen piiri
- Savo-Karjalan piiri
- Varsinais-Suomen piiri
- Uudenmaan piiri

Aluejärjestötasolla:

- Espoon Nuoret Ympäristönsuojelijat
- Vantaan Luonnonystävät

Toimintajaos- tai ryhmätasolla:

- Turun seudun toimintaryhmä Köntijönssi
- Itämeriryhmä
- Metsäryhmä
- Ilmasto- ja Energiaryhmä
- Luonnonharrastusjaosto
- Kulutuskriittinen toimintaryhmä
- Susiryhmä
- Viestintäjaosto
- Talusjaosto
- Ympäristökasvatusjaosto
- Leirityöryhmä
- Retkiryhmä
- Keski-Suomen piiri (HUOM! myöhäinen lisäys)

10. Mikä sai minut liittymään Luonto-Liittoon? *

- Toiminta on lähellä omia arvojeni
- Ystävien esimerkki
- Perheen esimerkki
- Mahdollisuus toimia yhdessä samankaltaisesti ajattelevien ihmisten kanssa
- Mahdollisuus ansaita rahaa
- Muu, mikä? _____

11. Luonto-Liiton toiminnassa minua kiinnostaa *

- Metsien suojelu
- Suurpetojen suojelu
- Itämeren suojelu
- Energia- ja ilmastokysymykset
- Ympäristöystävällinen kulutus ja kulutuskriittisyys
- Kehitysyhteistyö ja oikeudenmukainen kauppa
- Luonnonharrastus
- Ympäristökasvatus
- Muu, mikä? _____

12. Millaiseen Luonto-Liiton järjestämään toimintaan haluaisin jatkossa osallistua? *

- Luottamustehtävien hoitoon
- Viikoittaiseen paikallistoimintaan
- Tapahtumien järjestämiseen
- Kampanjointiin
- Retkiin
- Kursseihin
- Leireihin
- Muu, mikä? _____

13. Minkälaisia mahdollisia haasteita näen osallistumiselleni Luonto-Liiton toimintaan tulevaisuudessa? *

- Luonto-Liiton toiminta ei vastaa odotuksiani
- Taloudelliset tekijät estävät osallistumiseni
- Aikani ei riitä osallistumaan
- Muutto toiselle paikkakunnalle estää osallistumiseni
- Muu, mikä? _____

14. Luonto-Liiton käyttämistä viestintäkanavista seuraan *

- Nuorten Luonto-lehteä
- Sieppo-lehteä
- Piirijärjestöjen jäsenkirjeitä
- Internet-sivua
- Sähköpostia
- Tiedotteita
- Facebook-sivua
- Twitter-sivua
- Muu, mikä? _____

15. Parhaana viestintäkanavana Luonto-Liitolle pidän *

- Nuorten Luonto-lehteä
- Sieppo-lehteä
- Piirijärjestöjen jäsenkirjeitä
- Internet-sivua
- Sähköpostia
- Tiedotteita
- Facebook-sivua
- Twitter-sivua
- Muu, mikä? _____

Väittämät:

Voit halutessasi tarkentaa vastauksiasi väittämien alla oleviin kommenttikenttiin.

16. Olen ollut tyytyväinen Luonto-liiton toimintaan *

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

17. Voit halutessasi tarkentaa vastaustasi tähän.

18. Koen voivani vaikuttaa Luonto-Liiton toimintaan riittävästi? *

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

19. Voit halutessasi tarkentaa vastaustasi tähän.

20. Luonto-Liitossa on mielestäni helppo toimia *

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

21. Voit halutessasi tarkentaa vastaustasi tähän.

22. Luonto-liiton järjestö rakenne on joustava *

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

23. Voit halutessasi tarkentaa vastaustasi tähän.

24. Luonto-Liiton tapahtumatoiminta on riittävää *

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

25. Voit halutessasi tarkentaa vastaustasi tähän.

Avoimet kysymykset:

Voit myös halutessasi vastata vapaamuotoisesti seuraaviin kysymyksiin.

26. Mitä asioita haluaisin Luonto-Liiton ajavan tulevaisuudessa?

27. Miten Luonto-Liiton toimintaa tulisi mielestäni kehittää?

28. Tähän voit antaa palautetta ja kommentoida koko kyselyä. Jos haluat kommentoida yksittäistä kysymystä, lisää mukaan vastaukseesi kommentoitavan kysymyksen numero.

Kiitos osallistumisestasi!

Lähetä